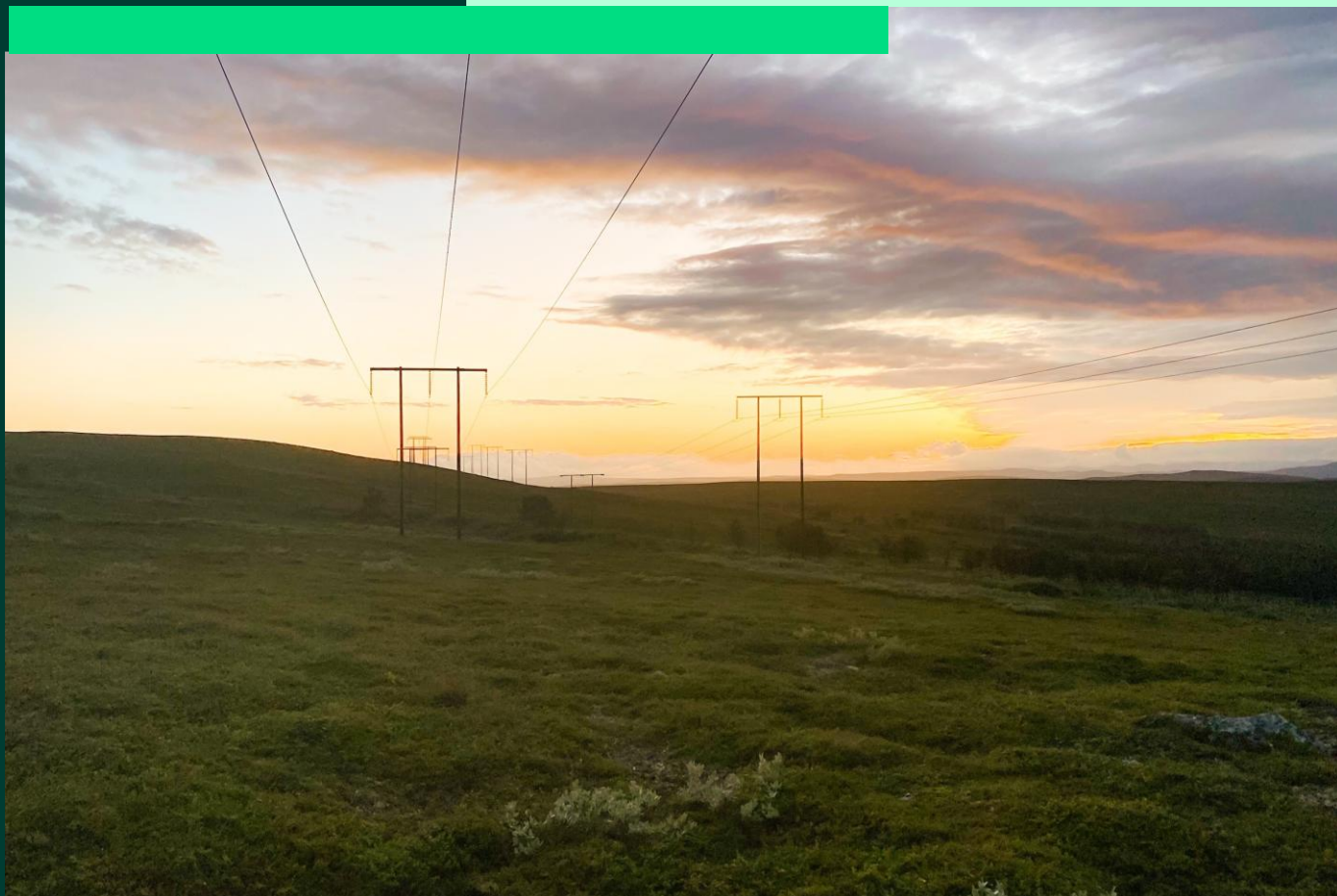

Guovloplána davvin

Čoahkkáigeassu

Geavahus davábealde Sáltto lea dál sullii 12 TWh ja buvttadeapmi lea sullii 15 TWh. Davvi guovllus lea dál energijabalánssas badjelbáza ja lea oassi fálaadatguovllus gos hattit leat vuoliduvvon. Hehtehusat guovllus leat dál vuosttažettiin ráddjehusat das man ollu buvttadeami sáhtá fievrridit lulás guvlui Norggas ja Ruttii. Seammás leat guvllolaš ráddjejumit ođđa buvttadeapmái ja Hárstákas, Viestterállasis ja Lofuohtas lea geavahus juo nu olu lassánan ahte mis ii leat N1-kapasitehta giedahallat noađuheami otná neahtas.

Mii leat ráhkkaneamen geavahanlassáneapmái ja plánaid ođđa buvttadeapmái

Mihtofierpmádat davvin lea nugo ovdalge golbma 420 kV jodđasa lullin Ofuohta guvlui (mas okta lea Ruotas), duppal 420 kV viidáseappot Áltái ja nana 420 kV lágideapmi viidáseappot Nuorta-Finnmárkui. Mii rievdadit mihtofierpmádaga vai nagodit giedahallat stuora geavahanlassáneami Hárstákkás, Lofuohtas ja Viestterállasis. Viidáset ovddideapmi neahtafierpmádagas dáppe šaddá 420 kV dásis.

Davvi guovluplána leat hui ollu aktiiva prošeavttat ja dat dahket dál 18% min ollislaš prošeaktačoakkáldagas. Muhtun muddui lea sáhka boarásmuvvi fierpmádagas stuora ođđasit investerendárbbuiguin, muhto váldovuodđun lea vurdojuvvon stuorra golahussláneapmi ja dárbu nannet fievrridanmanahagaid Norlánddas Ofuohta rádjái, Finnmarkku ja Nuorta-Finnmarkku rádjái. Ovddit guovloplána rájes leat mii gárvvistan ođđa 132 kV jodđasa Kvandal - Gánasvuotna, 420 kV jodas Skillemoen - Skáidi gos lea 132 kV doaibma ja ođđa 132 kV kábelrusttet Hadsselfjorden bokte. Leat ollu prošeavttat jodus. Lassin 420 kV huksemii Finnmarkkus leat plánejuvvon ođđasit investeremat ollu 132 kV stašuvnnain, mat čatnasupmejeardagaid dihte álggahuvvojit árabut ođđa golaheami geažil.

Energijja nuppástuhttin lasiha geavaheami ja vuollegis fápmohattit dahket geasuheaddjin ásahit ođđa industriija

Guovllus leat ollu plánat ođđa geavaheapmái. Ovdáneami vuolggasadjin lea sihke energijasirdin dálá industriijas ja ođđa fápmointensiiva industriija. Petroleum-ealáhus, hydrogena/ammoniáhkka ja dataguovddážat dahket stuorámuš oasi várrehusain. Oktavuodávuvorus lea hydrogena/ammoniáhkka deháleamos, muhto maiddá mearradoallu, fievrrideapmi ja eará ealáhusat vurdet várreimid. Prošeavttaid ollašuttin mat leat ožžon várrejumiid odne, sullii duppalastá geavaheami guovllus. Gaskamearálaš alimus fápmogeavaheapmi manemus golmma jagis lea 1550 MW, cuoŋománu gaskamuttus mis lea várrejuvvon kapasitehta veahá vuollel 1400 MW ođđa geavaheapmái, ja mis lea veahá badjel 700 MW várašupmái. Mii leat dalle várren buot geavaheami mii sáhtá heivehuvvot dálá ja plánejuvvon neahtas, mii lea ráddjen 1200 MW fievrrideami Ofuohta-snihta neahtas. Mii oaidnit ahte váldá guhkit áiggi duohtandahkat ollu dáid golahanplánaid go ovdal leat jáhkán. Mii árvoštallat dadistaga iešguđet prošeavttaid realiserema. Mii vásihit ahte várremit sihkkoruvvojit márkana ja rámmaeavttuid earáhuvvan eavttuid geažil. Dat addá eará prošeavttaide vejolašvuoda čatnasit ja ollašuttit daid.

Geavaheami ja buvttadeami parallealla ovdáneapmi addá vejolašvuoda mearkašahtti geavahanlassáneapmái dan mielde mii dál lea várrejuvvon ja buorida buvttadansihkarvuoda. Dán rádjai leat fápmohattit ain vuollegat, bieggafápmoprošeavttat Romssas leat bisánan, ja mii oaidnit ahte láddan geavahanprošeavttaid viidodat manná badjel stuorát láddan buvttadanplánaid viidodagaid guovllus. Dál lea várrejuvvon kapasitehta 404 MW buvttadeapmái, 25 MW lea kapasitehta vuorus. Mii láchit dili effeaktaviiddideapmái Áltá ja Straumsmo fápmorusttegiin ja Nygård čáhcefápmorusttega viiddideapmái. Lea válđoáššis Kraft- og industriløft Finnmark mii lokte ođđa ohcamušaid buvttadankapasitehtii, oktiibuot 4639 MW. Go 420 kV Skáiddi stašuvdna lea gárvvistuvvon, de lea sadi veahá badjel 400 MW prošeavttaide mat háliidit čatnat dohko. Nuorta-Finnmarkkus lea nu ahte daid prošeavttaid viidodat maid sáhtá

duohtan dahkat, lea ráddjejuvvon maiddái boahhteáiggi neahttačovdosiidda mat leat konsešuvdnaproseassas ja gos ain lea eahpesihkar makkár čovdosat šaddet ja man ollu kapasitehta dat attášedje.

Dakkár ovdáneapmi mas geavaheapmi plánaguovllus duppalastojuvvo almmá ahte mielddisbuktá mearkkašahtti ođđa buvttadeami, dagaha ahte guovlu lea sorjavaš importtas, daid váikkuhusaiguin mat das leat fápmohaddái. Dákkár dilis lea unnán realisma das ahte geavaheddjiid jearru ain stuorra neahta dáfus. Mihttoneahtta láhčá dilálašvuodaid dásseiddetolaš ovdáneapmái gaskal geavaheami ja buvttadeami ja buori lágidansihkarvuhtii ja lea danne guhkesáigásaš nanus.

Válđojuvvojit doaimmat vai Finnmárku jođáneappo ovdána, muhto gárvvisteapmi manjduvvo

Mis leat stuorra prošeaktačoakkáldagat Finnmárkkus mat leat dehálaččat guovllu lágidansihkarvuoda nannemii ja ođđa geavaheami ja buvttadeami čatnaseapmái. Fievrridanmanahat oarjin nuorttas guvlui lea jo ohccojuvvon konsešuvdnan ja lea evttohuvvon konsešuvdna 420 kV huksemii Skáiddis-Davvesiidii. Stuorra riidu stuorra linnjáprošeavttaid oktavuodas dagaha ahte ádjána oažžut buot dárbbášlaš eiseváldelobiid sadjái. Eiseválddit gáibidit ollu heivehemiid vuhtiiváldin dihte dehálaš servodatberoštumiid nugo luonddu ja birrasa ja sámi boazodoalu. Mii ođasmahttit dál min ovdánanplánaid, nu ahte dat duohtavuodas dávistit daid prošeavttaid ovdáneami mat leat jođus go lea hui eahpesihkarvuohra ja go lea rievdanvárra. Mii dahkat maid sáhttit vai jođálmahttit ja álkiduhttit stivrenovttadaga ásaheami Suomačatnaseapmái, mii lea dehálaš olles guovllu kapasitehtii. Mii váldit stivrenovttadaga ja Sáttováre stašuvnna eret jođasprošeavtta vai dát sáhtta čađahuvvot johtileappot. Daiguin doaimmaiguin mii vuordit gárvvistit Nuorta-Finnmárkkku fievrridanmanahagaid ovdal jagi 2034:s.

Mii áigut ohcat konsešuvnna ođđa stašuvdnii Máttá-Várjjagis, Važželeahkái, ja nuppástuhttit jođđasiid dán guvlui. Prošeakta attášii eanet kapasitehta ja nannešii lágidansihkarvuoda. Eará investeremat Máttá-Várjjagii fertejit vuordit ja daid ferte árvvoštallat ovttasráđiid regionála neahttafitnodagain. Nu lea maiddái dan geažil go gaskariikkalaš oktavuodat Ruoššain leat heahtihuvvon. Mii áigut dárkilit geahččat doaibmabijuid mat galget buoret ávkkástallat dálá fierpmádagaid sihkkarastit gávpálaš ja industriijalaš ovdáneami guovllus go 420 kV fierpmádaga gárvvisteapmi váldá áiggi.

Sáhttet leat viidáset rievdadusat čađaheamis dihto prošeavttaid hárrái go Statnetta ovdánahttinprošeavttaid čoakkáldagain leat dahkkon heiveheamit.

Mii leat álggaheamen konseptaválljenčielggadusa fierpmádaga nannemis Romssa guvlui

Áigumušaid ollašuhttin duppalastit 420 kV Báhcavuotna-Skáiddi ektui lea sorjavaš ovdáneamis ja ođasmahttojuvvon ávkeárvvoštallamiin. Seammás dárbbášuvvojit stuorra ođđa investeremat Romssa guvllolaš fierpmádagas. Danne áigut mii árvvoštallat iešgudetlágan konsepttaid ja man ávkkálaš lea ovttasbargu gaskal regionála- ja fievrridanfierpmádaga man oktavuodas mii jođálmahttit dán oasi manahagas konseptaválljenčielggadusa (KVU) bokte mii álggahuvvo čakčat 2025. Mii bidjat mánga ođđasit investerenprošeavtta 132 kV-stašuvnnaide guovllus vuordit; Guoláš ja Ivgubađas vuordit dán barggu bohtosa, Beardugoržžis ja Gárgánis vuordit ođđa geavaheami ja bidjat rusttegiid guvllolaš fierpmádahkii.

Jodánis golahuslassáneapmi Hársttakas, Lofuohtas ja Viestterállasis gáibida lasáhusa mihttofierpmádahki

Dán guovllus mii leat oaidnán jodánis golahuslassáneami ja hehtehussan dán guvlui, Oarje-snihtta, lea dál juo ráddjejuvvon noadđudemiin. Danne mii leat vuolidan dábálaš geavaheami rájá, man álkit sáhtta čatnat fierpmádahkii guovllu dásis, 5 MW rájes 1 MW rádjái. Dán mearrádusa mii áigut jeavddalaččat árvoštallat guovllu geavaheami ja doaimmaid analyserema olis. Leat guorahallojuvvon doaibmabijut mat sáhttet váikkuhit dábálaš geavaheami čatnaseami, oktan eanaš energiija nuppástuvvamiin dáláš ealáhusain, oanehis áigái. Dát leat doaibmabijut nugo ovdamearkka dihte temperatuvrra bajideapmi ja vuogádatgáhtten, muhto maiddá báhtterbálvalusaid oastin. Mii plánet johtilit álggahit uhcit 4 km guhkkosaš fierpmádathuksema mas lea stuorra ávki: Suortá-linnasuolu II. Oanehisáiggi doaibmabijut plánejuvvot čadahuvvot ovdal jagi 2030.

KVU vuodul mii lea gárvvistuvvon, mii ávžžuhit álggahit barggu odđa 420 kV jodđasiin Kvandalas Kilbotnii 2025/26. Dát attášii vejolašvuoda mealgat stuorrut geavaheami, ja ovddidit odđa buvttadeami. Dat maŋit šaddá dehálažžan jus guovlu galgá ovddiduvvot dainna áigumušain ahte ásahtit stuorát fápmointensiiva ealáhusaid. Guovllu fierpmádaga viidáset plánen heivehuvvo dán ovdáneapmái ja dan ferte geahččat oktavuodas ahte lea dárbu nannet fievrrádanmanahagaid mátta ja davvi gaska.

Odđa árvoštallamat nannejuvvon fievrridanmanahaga Nordlánddas Ofuhtii

Duppál 420 kV Ránas Ofuhtii lea oassin plánas, muhto lea maŋiduvvon measta 10 jagiin. Prošeakta fállá nannoseappot fápmorusttega, muhto ráddjejuvvon kapasitehta odđa geavaheapmái. Geavahanovdáneapmi lea ollu eanet sorjavaš dásseadeattus gaskal geavaheami ja buvttadeami go dát duppalastin. Prošeavtta ávki ja odđa áigetávval čielggaduvo KVU:s 2026/2027:s. Vejolaš duppalastin oktavuodas gaskal Ofuohta ja Ruota (Rijtjem) lasihit kapasitehta miehtá Ofuohta ii leat šat vejolašvuhta danne go Ruota bealde leat garra suodjalanberoštumit.

Mihttofierpmádaga servodatekonomalaš váikkuhusat dahkkojuvvot oidnosii "ávkepáhkaid" bokte

Mii leat meroštallan "ávkepáhkaid" mas buohtastahttit ávkki ja goluid nullamolssaeavttu ektui. Min árvoštallama mielde lea hui ávkkálaš oažžut vejolažžan árvoháhkki odđa geavaheami ja buvttadeami, ja unnidit hehttehusaid ja haddeerohusaid. Finnmárkku nanu fápmosystema doaibmabijuid lassigolut earret nullamolssaeavttu meroštallojuvvot dál sullii 9-12 miljárdda NOK (dálá árvu). Dát lea eanet go duppal eanet go ovddit meroštallamat. Vástideaddji lassigollu uhcit láddan plánaide Ofuohta ja Finnmárkku gaska lea 3-4 miljárdda ruvnno ja Hársttakii, Viestterállasii ja Lofuhtii, 1-3 mrd. Golloárvoštallamat boahpteáiggis leat eahpesihkkarat. Dasa lassin leat geahčadan areálageavaheami ja luoitimiid. Mii oaivvildit ahte lea jáhkehahtti ahte ávkkit leat stuorát go negatiiva váikkuhusat, go jurddaša vuorddekeahces ovdáneami geavaheamis ja buvttadeamis. Fievrridanmanahagaid ávkki ferte árvoštallat dárkileappot ovdáneami ektui ja iešguđet servodatberoštumiid vihkkedallama ektui. Dán guovllus lea sihkarvuhta ja gearggusvuhta ja sámi boazodoallu erenoamáš dehálaččat.

Sisdoallu

Dilálašvuodačilgehus	4
Dárbbut	9
Ovdánanplána cekkiid mielde	18
Servodatlaš rationalitehta	29
Eahpesihkarvuolta ja viidáset bargu	35

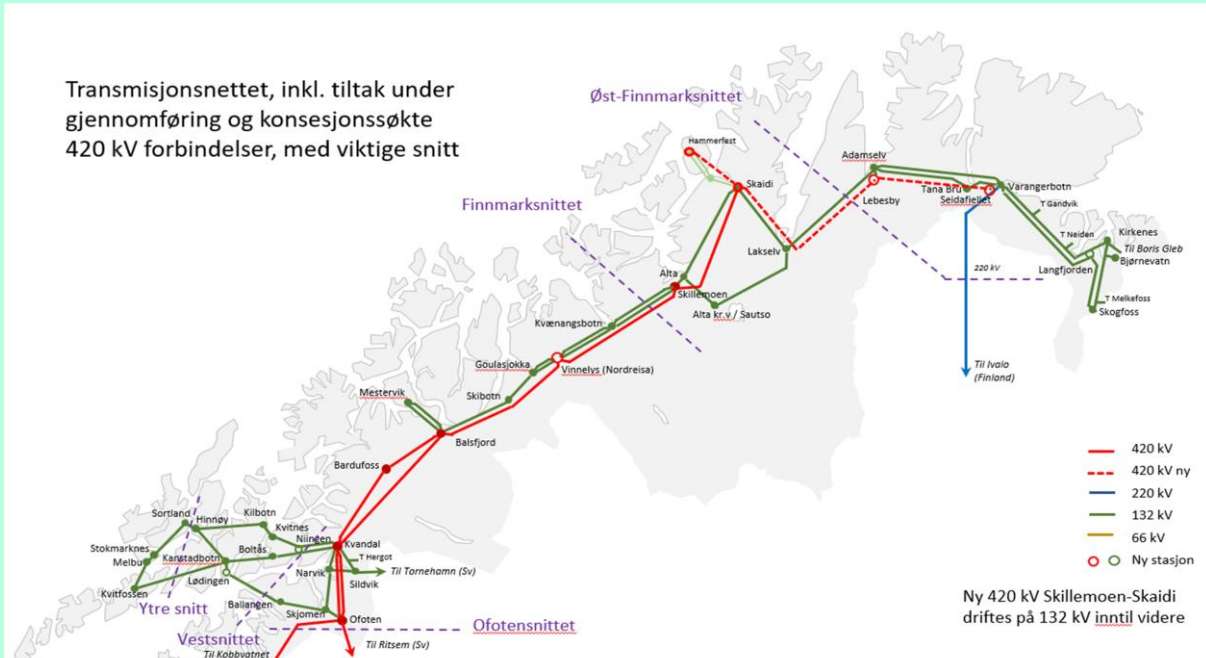
Dilálašvuodačilgehus

Davi guovloplána guoská Finnmarkui, Romsii ja Davit Nordlándii, Ofuohtas davás guvlui. Guovlu lea ráddjejuvvo 420 kV:s lulábealde Kobbvatnet ja Rijtjem guovlluin Ruotas, ja 132 kV:s Tornehamn guovllus Ruotas. Davin ráddjejuvvo 220 kV viidosaš oktavuohhta Vuonnabađas Avvilii Suomas. Fievrridanfierpmádat leat eanaš 420 ja 132 kV rusttegat. Mii leat juohkán guovllu golmma oasseguvlui dehálaš gáržžideimiid vuodul neahtas ja daid doaibmabidjopáhkaid vuodul mat leat jurddašuvvon daid geahpedit: Finnmarku, Ofuohta gitta Finnmarkui ja Guovlu Hárstak/Lofuohta ja Viesterálas.

Regionála fierpmádat guovllus gokčojuvvo 3 dutkanguovllus Forskrift om Energiutredninger olis: Finnmarku, Romssa ja Davit Nordlándi, Barentsnett, Arva ja Noranett bokte. Guovlluplánas govviduvvo strategalaš mihttogovva guovllu fievrridanfierpmádaga ovddideapmái. Plána ođasmahttojuvvo dábálaččat juohke nuppi jagi, nu ahte rievdadusat servodaga dárbbuin ja dehálaš ovdáneapmi váldojuvvojit fárrui. Vuosttaš ovdánahttincahkkit plánas lea unnán eahpesihkarvuohhta, seammás go servodatovdáneamit váikkuhit stuorát ovdánahttincahkkide.

Otná fápmorusttet

Govus 1 Kárta dálá fievrridanfierpmádagas Davin oktan doaibmabijuiguin mat leat čađahuvvomin ja konsešuvdnaohccojuvvon oktavuodát, dehálaš gáržžiduvvon gaskamearálaš snihtaiguin.

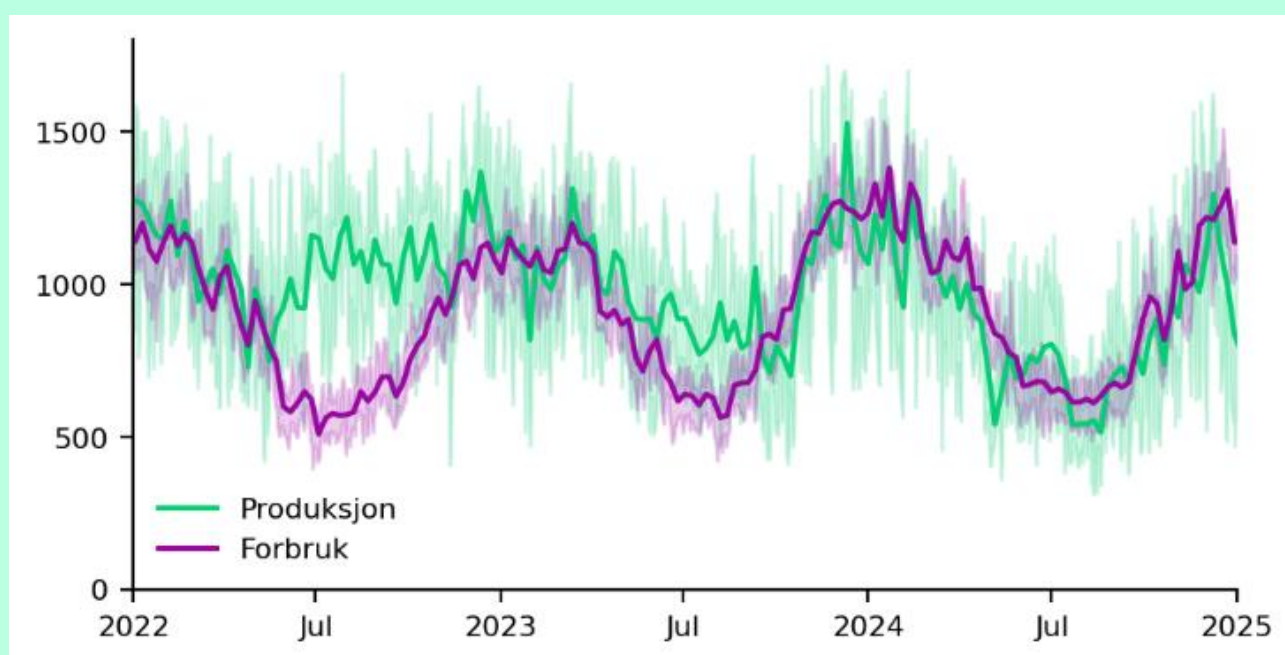

Davi guovllus lea dábálaš jagiid sullii energijabalánsa, beaktilohpátbáza geasset ja vuolláibáza dálvet mas lea dárbu importeret. Golahus NO4 Davin lea dál sullii 12 TWh ja buvttaduvvo sullii 15 TWh. Fálaldatguovllus NO4 lea badjelbáza 9 TWh dábálašjagis ja dábálaččat vuollegis hattit. Alimus diibmogeavaheapmi lei gitta 2024 rádjái 2,2 GW, ja

muddehahtti buvttaduskapasitehta lei 2,5 GW. Geassebáhcat sirdojuvvojit lulás Gaska-Norgii ja Ruttii. Sirdinkapasitehta guovllus sisa ja olggos lea ráddjejuvvon davvenuortin oktavuodas Supmii ja lullin Ofuohta-snihtii mii lea ráddjejuvvon oktavuodas Ofuohtas Ruttii ja Ofuohtas Ránii.

Go lea ollislaš neahtta, de lea vejolaš sirdit sullii 1200 MW Ofuohta-čatnasemiid badjel, mii ráddje energiija- ja elrávnnji váilevašvuoda mii lea vejolaš dán guovllu siskkobealde. Fápmojohtolat miehtá Ofuohta mañemus golmma jagis lea rievdan gaskal 700-750 MW importeremii ja vástideaddji eksporta. Govus 2 čájeha alimus fápmogeavaheami ja fápmobuvttadeami davábealde Ofuohta gaskamearálaččat mañemus golmma jagis.

Govus 2 Geavaheapmi ja buvttadeapmi Ofuohta davábealde 2022-2025

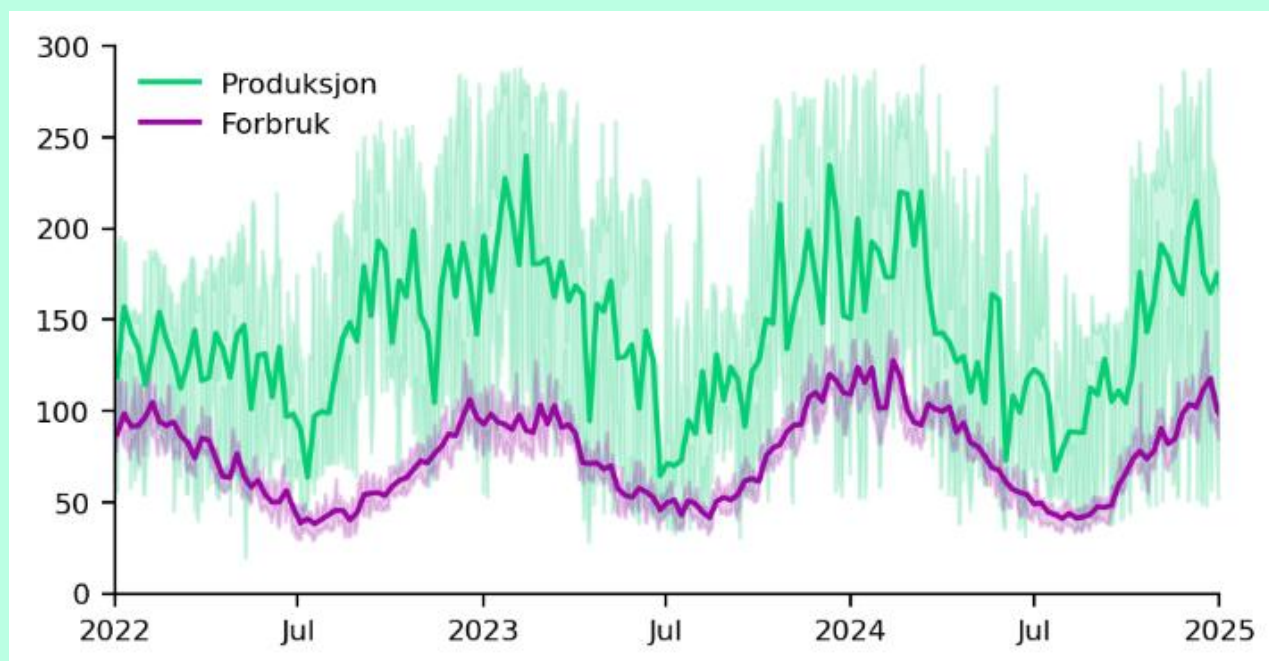
Guovllu siskkobealde leat mánga snihta mat ráddjejit geavaheami ja buvttadeami ovdáneami: Oarje-snihtta, olggut snihtta, Finnmárkku snihtta (maidái gohčoduvvon Guolášsnihtta) ja Nuorta-Finnmárkku snihtta (geahča govus 1 mii čájeha gos dat lea)

Finnmárkkus lea beaktováili ja dat lea sorjavaš importtas dálvet. Návuonas ja Áttánjoga elfápmorusttegiin buvttaduvvo veaháš magasiidnakapasitehta, muđui leat johkafápmorusttegit ja bieggafápmorusttegit main lea unnán dálvebeaktu. Golut leat lassánan daid mañemus jagiid, go Hámmárfeasttas ja Álttás lea golaheapmi eanemus, muhto maidái Nuorta-Finnmárkkus lea dábálaš golut lassánan. Fievrridanfierpmádagas Finnmárkku lea doarvái fievrridankapasitehta gokčat dálá dárbbuid, muhto lassáneaddji golaheapmi gáržžida snihttaid hui johtilit.

Nuorta-Finnmárku lea dábálaččat guovttebeallásaš buvttadanguovlu, Suomas (Avvilis) Vuonnabahtii, ja oarjin Skáiddi rájes. N-0 doaimmas leat ain guhkit áiggit dan dihte go oarjjabeale ja nuorttabeale vuorká lea váttis. Dattetge lea guhkit áigodaga N-0 doaibman danne go lea nuorttabealde ja oarjjabealde ii leat nanu fierpmádat. Váilevaš duppalastin gáibida

mátasdoallama ja buori gearggusvuoda. Fievrridanoadjebasvuolta nannejuvvo go guovllus lea buorre fápmobalánssa, muhto dálá fierpmádagas ii leat kapasitehta eai jerrojuvvon geavaheapmái, eai ge konsešuvdnaaddojuvvon lassánan fápmobuvttadeapmái. Govus 3 čájeha eanemus beaktogeavaheami ja fápmobuvttadeami Nuorta-Finnmárkkus mañemus golbma jagi ja čájeha buori energiijabalánssa, muhto maiddái rievddadeaddji fápmobuvttadeami.

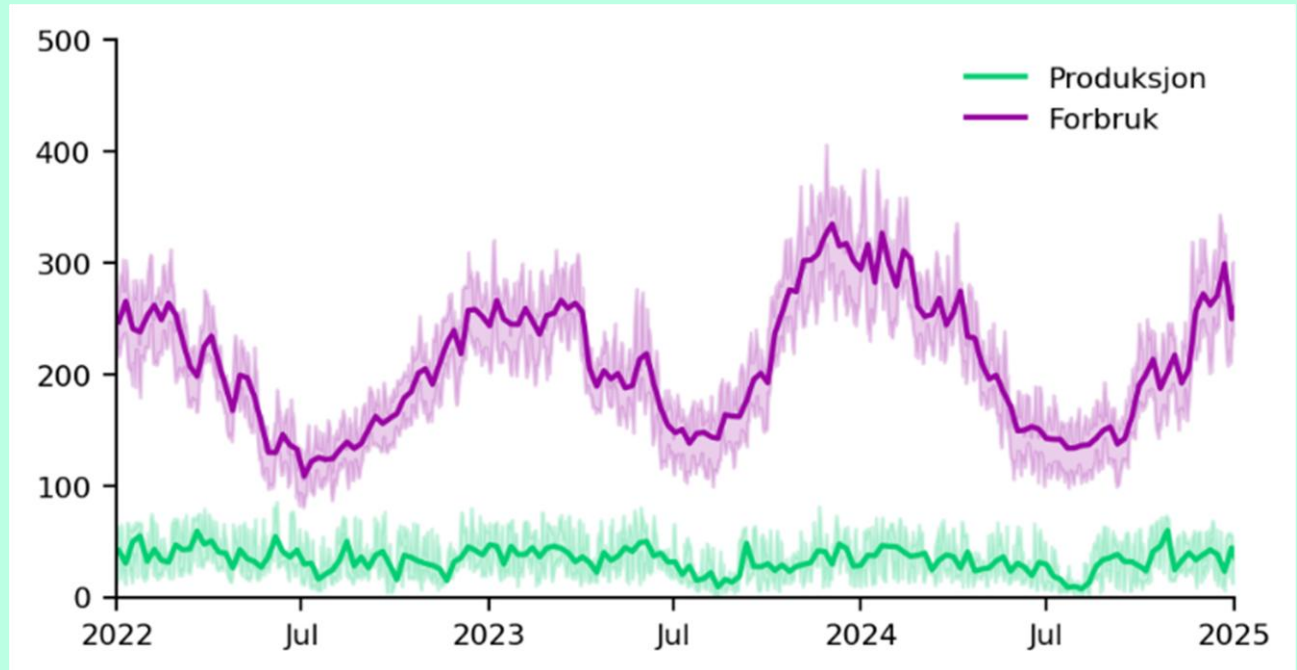
Govus 3 Geavaheapmi ja buvttadeapmi Nuorta-Finnmárkkus 2022-2025

Ofuohtas gitta Finnmárkui lea eanas oassi golaheamis dain stuorámus gávpogiin (Romssas, Áhkánjárggas), riddogáttiin, ja ferrosilisium-buvttadeapmi Finnjord AS:s Sáččas. Čáhcefápmobuvttadeapmi lea eanas siskkit osiin. Mañimus jagiid leat sajáiduhtán bieggafápmorusttegiid mat leat veaháš rievadan doaibmagova. Fievrridanfierpmádaga kapasitehta gokčá otnáš dárbbuid, muhto muhtun stašuvnnain lea unnán rievddadeapmi.

Oarjabeale snihitta ráddje kapasitehta Davit Nordlándda gaska **Hárstákii, Lofuhtii ja Viesttarállái**. Olggut snihitta ráddje kapasitehta Viesttarállasa ja Lofuohta olggut osiid guvlui. Dán guovllus lea dábálaš geavaheapmi lassánan garrasit, ja goappašat snihttaid unnideamit eai atte vejolašvuoda viidáset geavaheami lasihit. Leat leamaš mánnga noađuhanrekorda guovllus ja dábálaš golaheami rádjji vuoliduvvui miessemánu 2024:s 1 MW rájes 5 MW rádjái, mii praktihkalaččat mearkkaša bisseheami geavaheami oktavuodas badjel 1 MW dábálaš eavttuiguin. Oarjeoasi snihtas ii leat muddejuvvon buvttadeapmi ja ráddjejuvvon fleksibilitihta. Govus 4, mas lea alimus beaktogeavaheapmi ja fápmobuvttadeapmi guovllus mañemus 3 jagi, govvida dili.

Govus 4 Geavaheapmi ja buvttadeapmi oarjjabealde Oarjesnihtta 2022-2025

Fievrridanfierpmádat

Ofuohtas, Hársttákas, Lofuohtas ja Viestterállasis, dan maid mii gohčodit Máttaneahtta/Sørnettet, lea viiddis 132 kV fievrridanfierpmádat, oktiičatnon 132 kV regionálfierpmádagain. Ovddit plána rájes leat mii gárvvistan ođđa kábela Hadsselfjorden vuolde ja huksen ja álggahan ođđa Kvandal-Gánasvuotna 132 kV.

Ofuohtas Báhcavutnii lea nanu duppalastojuvvon 420 kV fierpmádat. Viidásit davás guvlui Áltái/Skillemoenii lea 420 kV jođas mas lea heajut 132 kV neahtta bálddalaga. 420 kV jođas Skillemoen-Skáidi álggahuvvui 132 kV jođus 2022:s ja lea plánejuvvon álggahuvvot 420:in go Skáiddi-stašuvdna 420 lea gárvvistuvvon. Ođđa Vinnerlys-stašuvdna gárvána geasset 2025:s. Skáiddi rájes ja viidásit nuorttas guvlui Girkonjárgii lea duppalastojuvvon 132 kV fierpmádat, earret Áttánjoga ja Leavnnja gaskka.

Dat oktiičadnon 132 kV fierpmádat Beardogoržžis Girkonjárgii gohčoduvo dájvja Davvineahhta/Nordnett. Neahtas Finnmarkkus ii leat nanu ja ráddjejuvvon kapasitehta, ja nuorttabealde Finnmarkku lea unnán dahje ii oppanassiige heivehanmunni čatnat ođđa buvttadeami dahje geavaheami. Vuonnabađas lea 220 kV jođas Supmii.

Vuosttaš 420 kV rusttet davvin lei Ofuohta-Rijtjem 1979:s, ja stuorra oassi 132 kV rusttegiin leat boahtán 60- ja 70-logus ja lea boarásmuvvan ja dárbbasit ođasmahttima plánaáigodagas. Eanaš 420 kV stašuvnnat leat ođđasat ja buori, muhto Báhcavuonas ja Kvandalas leat visttit boarrásat eai ge dohkke dálá gáibádusaid mielde.

132 kV rusttegis maid Statnett lea váldán badjelassas goalmát energijamárkanpáhka oktavuodas lea dávjá dakkár standárda mii ii soaba fievrridanfierpmádaga rusttegiidda ja gáibida danne doaibmabijuid.

Doaibmandilli

Guovllu sisabeassanbáiki Norgga bokte lea 420 kV rádiálfierpmádat Nedre-Røssågas Ofuohta trafostašuvdnii. Garra dálkkádat guovlu dahká ahte jodđasiin lea ollu gollan ja lea raši feaillaid dáfus (biegga, jiekŋa, sálti, álddagas). Várreguovllut ja dálkkádagat dahket maiddái ahte lea erenoamáš váttis divvut feaillaid, ja nu maiddái gaskkalduhttináiggit. Čatnagasa lea maid plánejuvvon gaskkalduhttit guhkes áiggi jagis, dan geažil go doaibma bisána bearráigeahččama ja divodeami geažil. Guovlu davábealde Ofuohta lea danin guhkes áigge váráiduhttojuvvon eanaš guovddáš čatnagasas mii boahtá Ruotas (420 kV Ofuohta-Rijtjem), ja heajut čatnagasat Supmii Nuorta-Finnmárkkus (220 kV Vuonnabahta-Avvil). Máttafierpmádagas/Sørnett lea maiddái bálddalas oktavuodas Ruttii 132:s Ruoppat-Tornehamn bokte, muhto dat ii váikkut eambbo doaibmasihkarvuhtii (effektajorggáhat Ruota bealde).

Finnmárkkus leat muhtumin hástalusat fápmobadjelbáza fievrrideami oktavuodas Nuorta-Finnmárkkus eret, gos lea hehttehus jodđasiin 132 Áttánjogas-Levdnjii, 220 Vuonnabahta-Avvil, ja maiddái Oarje-Finnmárkkus fievrridankapasitehta gáržžideami Leavnnjas Áltái. Rahčamuš lea jodihit gierdodoaimma (oktasáš doaimma) Suomain ja Ruotain buoridan dihte váráiduhttinsihkarvuoda, muhto neahta ferte dávjá juogadit Nuorta-Finnmárkkus (N-0 doaimma). Bieggafápmobuvttadeapmi rievddada ollu birra jándora, ja dat dagaha ahte dárbbášuvvojit dávjá doaibmabijut vai snihta doalahuvvo. Doaibmabijut mat geavahuvvojit leat iešguđetlágan laktinvugiid unnidan dihtii jodu Supmii, dahje juogaduvvon neahta Supmii. Neahta Supmii lea maiddái juhkkjuvvon go lea leamaš iešguđetlágan feaillat fievrridanfierpmádagas sihke Ruotas, Suomas ja Norggas. Juogaduvvon fierpmádagas lea Nuorta-Finnmárku radiálalaččat fievrriduvvon Áttánjoga-Leavnnja bokte.

Ofuohtas, Viestterállasis ja Lofuohtas, Máttaneahhtas/Sørnett lea bures čadnojuvvon 132 kV boalloednen fierpmádat oktiibuot 40 snihtain go fierpmádat ii leat joatkašuvvan. Doaibmadilli lea gáibideaddji, ja leat ollu muosehuhttimat maid dálkkat mielddisbuktet. Geavahanlassáneapmi lea leamaš allat, neahta lea hui ollu geavahuvvon ja dál ii leat N-1 mii gokčá Oarje snihta ja olggut snihta noađđumiid. Go lea unnán buvttadeapmi Ofuohta guovllus de čuočká gidđudeames Ránas, mii daguha stuora gealdavariašuvnnaid.

Dárbbut

Plánat ollu odđa golaheapmái leat hoahpuheaddjin neahttaovddideapmái Davvin

Dárbu ollašuhttit doaibmabijuid areálaplánas lea oassin sivvan dasa ahte lea dárbu odđasit investeret boarrásat fierpmádahkii ja dasa ahte fáldaldatsihkarvuotta lea heittot osiin guovllus, muhto válđoággan lea geavaheami lassáneapmi. Dát nanne doaibmahástalusaid, jođánahtta odđasit investeremiid ja odasmahttima dárbbu, ja dagaha dárbbu odđa fierpmádahkii.

Dárbbuid analysa vuodđuduvvá odasmahttojuvvon loguid oktavuodaid, várremiid ja várremiidsávvmat¹, doaibmavejolašvuoda árvoštallamiid, Statnetta systemaovdánahttinplána (SUP), márkananalysaid ja fievrridankanálaid analysa (ATK), čadahuvvon konseptaválljendutkamušaid, almmolaš dialogačoahkkimiid guoskevaš berošteddjiiguin ja ovttasbarggu guvllolaš fitnodagaiguin main leat oassefitnodagaid ovddasvástádus árvoštallojuvvon oasseguovlluide². Dábálaš geavaheami guvllolaš analysat leat lasihuvvon Elbub dieduiguin. **Oktavuodalogut leat gaskarádjai cuonomanu 2025.**

Boares rusttegat dárbbasit stuorra divodemiid

132 kV-rusttegiin guovllus mat huksejuvvojedje 60- ja 70-logus lea stuorra dárbu odasmahttit. Rusttegat mat leat boarásmuvvon lea stuorát vejolašvuotta oážžut feaillaid, unnit kapasitehta ja leat dávjá huksejuvvon álkit standárdda mielde go dat mat leat odđa rusttegiin. Lassánan golaheapmi lea danin dávjá mielde jođálmahttimin odđasit investeremiid. Mii vásihit ahte sáhtta leat hástaleaddjin gelbbolašvuhtii ja sadjásaš oasit boarráset rusttegiidda, dábálaš stivrenrusttegiidda, SF6 rusttegiidda ja effeaktabotkkoniidda. Eanas boarráset rusttegat guovllus bohtet iešgudetlágan odasmahttindoaimmaid vuollái plánaáigodagas ja čoakkáldagas, danne šaddet stuora odđasit investeremat.

Doaibmadilli mielddisbuktá ahte lea dárbu gealdoreguleremiidda

Doaibmadilli nugo čilgejuvvon 1. kapihttalis šaddá váddáseabbon alla geavahanlassáneami geažil. Mánja áigodaga vuolláibáhcegiiin Kvandala davábealde, ovtas uhccán vejolašvuodaiguin unnidit geavahusa, addet dađistaga uhcit vejolašvuodaid plánejuvvon bajásdoallamii. Geavaheami lassáneapmi Finnmárkkus dagaha ahte šaddá váddáseabbon heaittihit 420 kV jodđasa ja dasa gullevaš stašuvnnaid bajásdoallamii. Negatiiva váikkuhus gealdagaskvalitehtii mii boahká giddudeames Ránas Nordlándas lassána boahhteáiggis go šaddá stuorra lassi ja, vearrámus dilis, sáhtta dagahit ahte rusttegat mat gáibidit stuorra gealdostabilitehta, giddejuvvojit.

Ofuohtas, Viestterállasis ja Lofuohtas ferte neahtta juhkkjuvvot alla noaduheamen ja lea stuorát várra ahte fierpmádat bisána ja rávdnjeboatkaneapmi lassána. Stuorra fierpmádatgeavaheapmi lassánan geavaheami geažil dagaha ahte lea hástaleaddji čadahit giddemiid bajásdoallamii maiddá geasset. Leat váttisvuodát alla gealdagiin vuollegis noađđudan

¹ Statistikká čanastatáššiiide/Statestikk om tilknytningssaker | Statnett

² Plánat ja analysat/Planer og analyser | Statnett

áigodagain ja guovlu lea rašis dilis go leat váilevaš redundánsa reaktiivalaš komponeanttaid geažil. Danne plánejuvvo installašuvdna kondensáhtorbáhtteriid odđa linnasullo stašuvdnii mii buorida dili.

Dálá doaibmadilli Finnmárkkus mielddisbuktá stuorra raššivuoda boatkanemiide (N-0), njiedjan doaibma luohtehahttivuoda, stuorra vahágiid ja dárbu erenoamáš reguleremiidda, earret eará vuolidit bieggafámu. Oarje-Finnmárkku dovdomearkan lea maid stuorra gealdagas geasset.

Čuovvut dán boahteáiggis áigut bidjat 132 kV reáktoriid guovtti odđa plánejuvvon stašuvdnii Sáttovárrái (Vuonnabahtii) ja Važželeahkái (Lákkovuotna Girkonjárgga lahka).

Go 420 kV-fierpmádat guhkiduvvo nuorttas Skillemoenis, de lea dárbu reáktoriidda mat dollet gealdagasa vuollin odđa stašuvnnain. Dáppe mii plánet ráhkadit reáktoriid Skáiddis, Davvesiiddas ja Sáttováris, lassin SVS-rusttegii Davvesiiddas. SVS-vuogádat galgá doaibmat redundansan eará komponeanttaide ja seammás giedahallat jođánit rievdaduvvon buhtadusdárbbuid jus jodđasat, buhtadusvuogádagat dahje stuorát buvttadan- dahje geavahanrusttegat boatkanit.

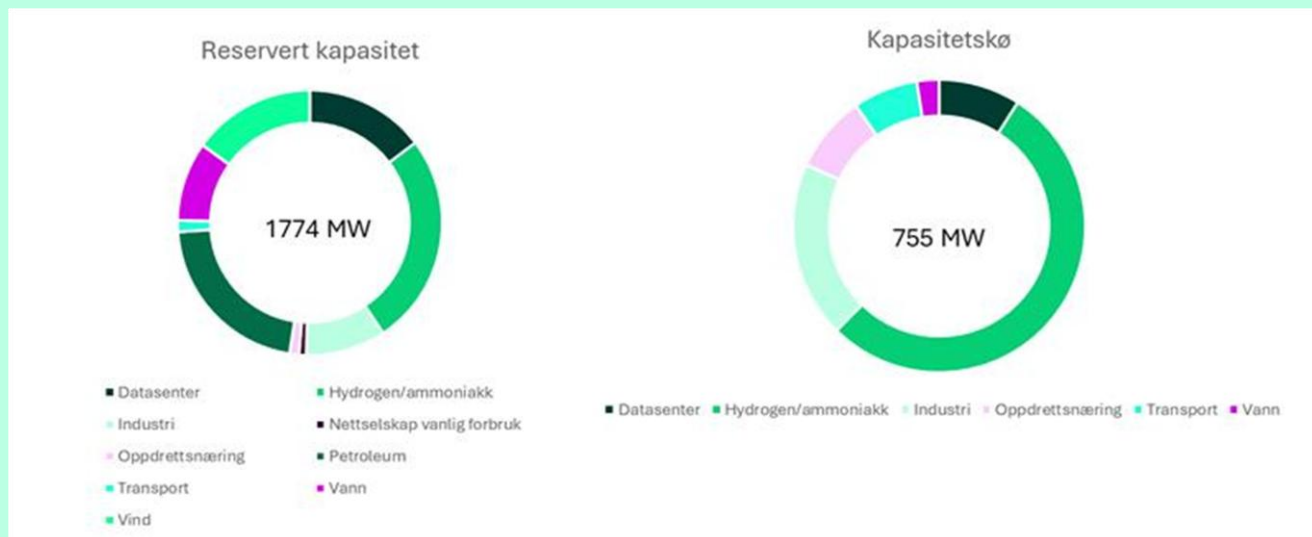
Sihke Finnmárkkus ja Máttafierpmádagas/Sørnett addá boalloednen gáibideaddji doaimma. Romssas ii leat dát váttisvuolta dálá fierpmádagas, muhto njuolggoednen berre árvvoštallat jus galggašii viiddidit fierpmádaga. Davvifierpmádat/Nordnett buktá odđa stašuvdna Vinnerlysii vejolašvuoda juohkit fierpmádaga guovtti gálvanaláš doibmii ja buoridit doaibmavejolašvuodaid viidáset boalloednen doibmii. Alladat noaddi dagaha ahte Máttafierpmádat/Sørnett doaibma šaddá eanet ja eanet gáibideaddjin, ja várra ahte šaddet alla badjegealdagas ednenváttisvuodaid/fásabotkanemiid geažil, dagaha ahte fierpmádat guovllus jo doaimmahuvvo sierra instruksuvnnaid mielde. Statnetta ulbmil lea ahte buot 132 kV-fierpmádat Norggas galget leat njuolggoednejuvvon sihkkaris ja bevttolaš doaimma ja jearggalaš fierpmádatovddideami hárrái. Manemus jagiid vásihusat Máttafierpmádaga/Sørnett doaimmas mearkkašit ahte rievdan šaddá jođáneappot go ovdal lea plánejuvvon, muhto álggos ferte buorebut árvvoštallat teknihkalaš ja servodatekonomalaš goluid ja vuoittuid buot guoskevaš guovlluin riikkas, lagas ovttasbarggus regionála fierpmádatfitnodagaiguin.

Energijamolsun lasiha fápmogeavaheami, vuollegis fápmohattit geasuhit odđa industriija

Dál lea geavahus davábealde Sálttos birrasii 12 TWh ja buvttadeapmi birrasii 15 TWh. Guovllus lea dál energijabalánsa badjelbáza ja lea oassi fálaldatguovllus (NO4) gos hattit leat arvat vuollelis go dan guovllu birrasiin. Fierpmádat gáržžideapmi guovllus lea ráddjehus dasa man ollu buvttadeami sáhtta fievrridit máttás Norggas ja Ruttii, dahje eret Nuorta-Finnmárkkus.

Govus 5 addá oppalašgova várrejuvvon kapasitehta ja kapasitehtavuoruid iešguđet ealáhuskategorijjaide, maidđái fápmobuvttadeapmái.

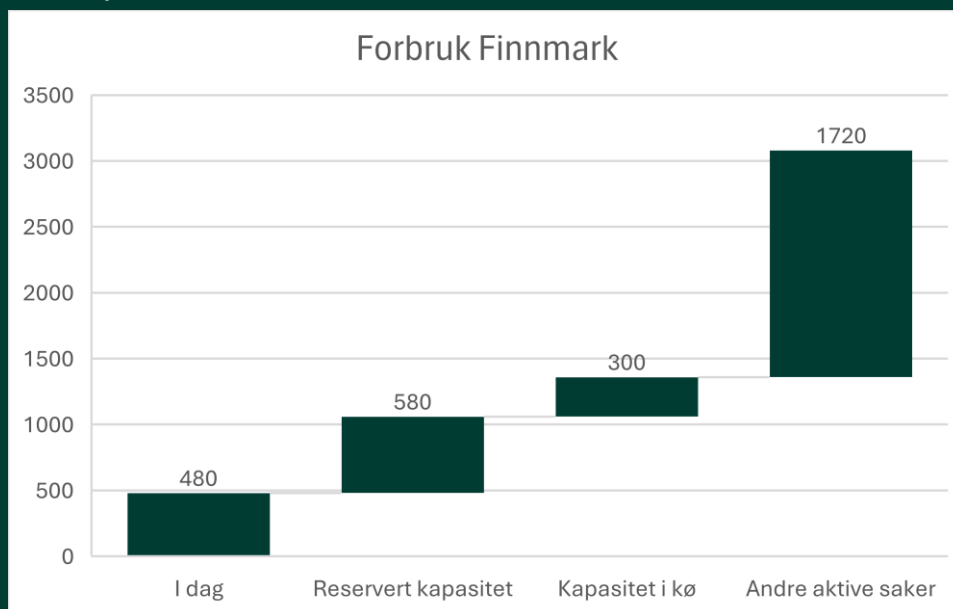
Govus 5 Várrejuvvon kapasitehta ja kapasitehtavuorru iešguđet ealáhusšlájaid maidđái fápmobuvttadeapmái

Mii leat dál várren sullii 1350 MW odda geavaheapmái davvin. Dat lea visot masa lea sadji dálá ja plánejuvvon fierpmádagas, go lea ráddjejuvvon gáržžes fierpmádagas 1200 MW jođu Ofuohtasnihta badjel. Dalle leat doallan kapasitehta lasihit dábálaš geavaheami ja váldán vuhtii neahttananusmahttimiid mat leat consešuvdnaproseassas ja leat plánejuvvon biddjot doibmii lagamus 5-6 jagis. Jos duohtandahká dan geavaheami mii dál lea várrejuvvon, de roavvát duppalastá guovllu geavaheapmi. Fápmobadjebáza ja neahtta-infrastrukturva, sihke dálá ja plánejuvvon neahtta, lámčēt nu ahte lea vejolaš čadahit energijja nuppastuhttima dálá doaimmain ja nana ealáhusovdáneami Ofuohta davábealde. Plánain lea iešguđetlágan láddanmunni ja daid boadus lea stuoris. Ovddit veršuvnnas guovlluplánas vurddiimet johtilis geavahanlassáneami. Dán leat ain vuorddašeamen. Odda buvttadanplánat leat uhcit ja eai leat vel guorahallon ja eanaš prošeavttat leat Nuorta-Finnmárkkus. Makkár prošeavttat leat ožžon várrejuvvot kapasitehta ja mat leat várrejuvvon vuorus, gávnnat dál Statnett.no siiddus.

Finnmárku: Stuorra geavahanlassáneapmi petroleumindustriijas

Govus 6 Gaskamearálaš alimus geavaheapmi mañimuš golmma jagis, várrejuvvon geavaheapmi, vuordin ja aktiiva áššit Finnmarkkus

Govus 6 čájeha ahte Finnmarkkus lea juo várrejuvvon golaheapmi mii vástida eanet go beliin otná golaheami ektui. Mánnga proševtta leat jodus ja leat diedihuvvon ohcamat mánngga stuorra, odđa industriijaproševttaide. Finnmarkku geavahanlassáneapmi lea oanehis ja guhkebuš áiggi badjel jodihuvvon petroleuma elektrifiseremis. Muolkkut elektrifiseren lea 350 MW, ja eará áššit leat fievrrideapmi/láddet, guollebiebmanealáhus ja industriija/ruvkedoaimma (Nussir ja AS Sydvaranger). Leat hui stuorra plánat hydrogen/ammoniahkkabuvttadeapmái ja veaháš stuorát dataguovddášdoaimmaide.

Dál lea hui unnán kapasitehta odđa golaheapmái Finnmarkkus, lassin dasa mii juo lea várrejuvvon, ja dábalaš golaheapmái. Ráddjejumit leat sihke kapasitehtas olles guovllus Ofuohta davábealde, muhto maiddá regionála dásis. Go lea dušše 420 kV jodđasat bálddalaga 132 kV:in davábealde Báhcavuona, de ferte geavaheami Muolkkuhis ja eará stuorra geavaheami Báhcavuona davábealde čatnat dakkár eavttuid vuodul ahte botke oktavuoda boasttuvuođaid ja revisuvnnaid geažil fierpmádagas. Geavaheamis šaddá dasto veaháš unnit lágidansihkarvuohta (N-0). Muhtun muddui dálá golaheamis lea dohkálaš váldit eret eavttuid go lea boasttuvuohta allagollodiimmuin dálvet. Dávvgas geavaheapmi addá buoret neahttageavaheami.

Oasit Nuorta-Finnmarkku guovlofierpmádagas leat odđasat ja dain lea buorre kapasitehta, muhto fievrridanfierpmádagas Nuorta-Finnmarkui ja Nuorta-Finnmarkus ii leat measta oppanassiige guoros kapasitehta čatnat oktii ii odđa buvttadeami iige eanet geavaheami (badjel 5 MW). Dán guovllus orru unnit dataguovddášdoaimma leamen dehálaš váikkuheaddjin dasa ahte geavahus lassána jos beaktileappot geavahuvvo unnit go 5 MW. Seammás lea

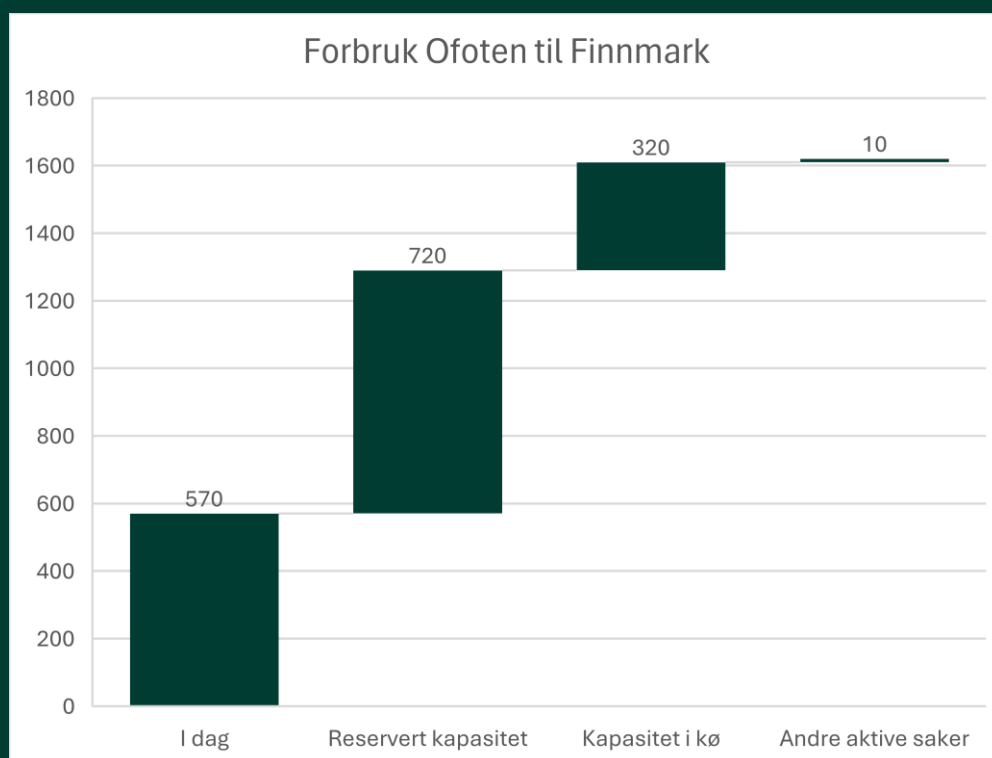
geavaheapmi njiedjan muhtun eará geavahankategoriijain gos beaktileappot lea vuollet 5 MW, erenoamážit mearrabiebmui.

Dábálaš geavaheami ovdáneapmi sáhtta šaddat dehálaš fáktorin go galgá árvvoštallat man stuorra kapasitehta gáibiduvvo, nu go AS Sydvaranger elektrihkalaš doibmii, ovdalgo fievrridanfierpmádatkapasitehta nuorttas guvlui nannejuvvo. Geavaheapmi ja buvttadeapmi mii sáhtta ovddiduvvot oktanaga, sáhtta maid lasihit ovdánanvejolašvuodaid, sihke dáláš ja plánejuvvon neahtas. Dat gáibida njuolggadustaš dohkkeheami doahpagiid mat gusket nettoválljemii fievrridanfierpmádaga vuostá. Muhtin aktevvrat geat leat čájehan beroštumi čatnat oktii Oarje-Finnmárkkus, árvvoštallet ovttastahttit bieggafámu ja hydrogena/ammoniakkabuvttadeami. Okta hydrogenaprošeakta Várjjagis lea ožžon dingojumi plánejuvvon neahtas.

Ofuohta Finnmarkui: Industriija nuppástuhttin ja odđa hydrogena buvttadeapmi stivrejit ovdáneami

Ofuohta-guovllus oarjjabealde Oarjesnihtta ja Romssas leat stuorra plánat sihke elektrifiseret dálá industriija ja ásahit odđa energijaintensiiva industriija, vuosttažettiin hydrogena, muhto maiddá stuorát dataguovddážiid. Lea várrejuvvon kapasitehta eanet go duppalastit dálá geavaheami. Muhtun stašuvnnain leat muhtun gáržžideamit regionála

Govus 7 Gaskamearálaš alimus geavaheapmi manimuš golmma jagis, várrejuvvon geavaheapmi, vuordin ja aktiiva áššit Finnmarkkus

fierpmádagas ja transformerenkapasitehtas, muhto viidáset geavahanlassáneapmi lea eanaš ráddjejuvvon kapasitehtas mii manná Davvi guvlui.

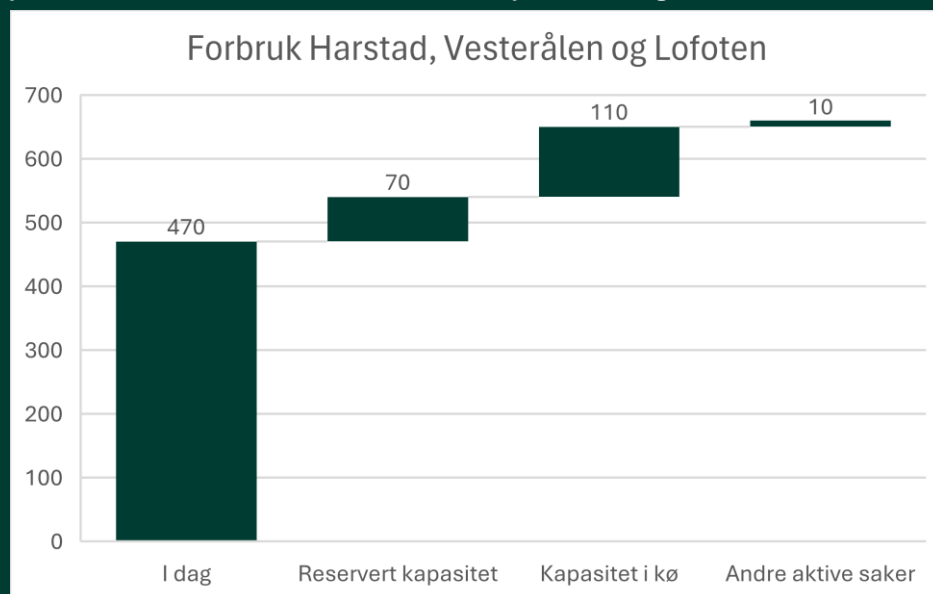
Dat stuorra geavahanplánat leat Beardugoržžis, Finfierdas mas lea CO² bivdu mearrašattuid prošeakta, ja Kvandalas mas lea Akers hydrogena/ammoniahkkaprošeakta (Narvik Green Ammonia) ja stuorát dataguovddáš. Stuora metanolaprošeakta mii lea Beardugoržžis, lea geassádan iežas reservašuvnna ja lea addán saji eará kundariidda mat leat gártan vuordinráidui guovllus davábealde Sálto. Ollu eará smávit prošeavttat main lea várrehus, mat gullet fievrredeapmái ja guolástussii, báhcet vuordit.

Dát dagaha ahte ođasmahttimat stašuvnnain ja regionála fierpmádagas mat ledje plánejuvvon dáid dihte leat mañiduvvon. Romssas lea oppalaš váráiduhttin earret eará fievrredeami elektrifiseren stuorámus vuolggasadjin, ja maiddá muhtin smávit industriijaprošeavttat.

Guvllolaš fierpmádagas Romssa guvlui ii leat kapasitehta lasihit geavaheami ja ferte ođđasit investeret moatti jagis. Dát ferte válđojuvvot vuhtii guovllu fievrriid fierpmádaga plánemis. Kvandalas lea golahan vuordin ráiddut, earret eará Narvik Green Ammonia prošeavtta viiddideapmi, muhto dál ii leat vuordin Beardugoržžis.

Hárstták, Viestterállasa ja Lofuohta: Otná kapasitehta nehtas lea mannan badjel meari

Govus 8 Gaskamearálaš alimus geavaheapmi mañemus golmma jagis, várrejuvvon geavaheapmi, vuordin ja aktiiva áššit Hársttákas, Viestterállasis ja Lofuohta guovlluin

Hárstták, Viestterállasa ja Lofuohta guovlluin lea golaheapmi lassánan eambbo go mañimuš jagiid vurdojuvvui ja noađdi olahii gaskaboddosaš olahusa eahpedábálaš garra buollašiid ođđajagimánus 2024:s. Geavahanlassáneapmi lea stuorámus olggut snihitta olggobealde, namalassii Lofuohtas ja Viestterállasis. Maiddá doppe leat eanemus láddan

golahanplánat. Geavaheami lassáneapmi lea vuosttažettiin ožžon mánga smávit noadi vuollet 5 MW, mii mearkkaša dan maid mii gohčodit dábálaš geavaheapmin. Dataguovddášdoaibma dagaha eanemus geavaheami lassáneami 2024 rádjái, ja manñil geahppána eanemus. Mearrabiebmoeláhus ja dan guoskevaš industriija váikkuhit stuora lassáneami. Energijja nuppástuhttin ja sirdin elektrisitehtii dán ealáhusas lea nappo bures jođus dán guovllus.

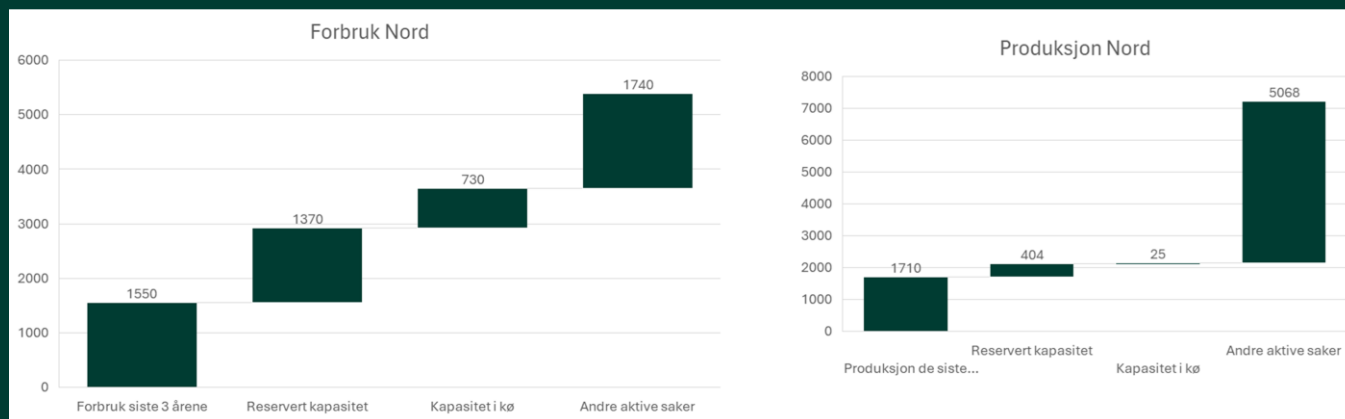
Guovlu lea sorjavaš importeremis lossa buvttadanguovlluin birra Áhkánjárgga, olggobeale guovlluide gos geavahanlassáneapmi lea stuorimus. Dál ii leat geavahankapasitehta viidábut go dat mii lea várrejuvvon, ii manñel ge go odđa 132 kV jođas lea gárvvistuvvon Kvandalas Gánasvutnii, ii ge daid vuosttaš oanehisáiggi doaibmabijuid mat leat čadahuvvon. Dán guovllus gusto buot badjel 1 MW geavaheapmi, daningo oppalaš geavaheapmái rádjji vuoliduvvui giddat 2024:s. Dát mearkkaša praktihkalaččat ahte ii leat vejolaš čatnat badjel 1 MW geavahusa. Dát ii váikkuat dálodoaluide ja smávit fitnodagaide, muhto dat váikkuha ollu daid doaibmabijuide mat gusket energijasirdimii ja ealáhusovddideapmái regiovnas. Statnett lea ovtasbarggus regionála fierpmádatfitnodagaiguin čadahan konseptaválljendutkamuša árvoštallat iešguđetlágan čovdosiid. Mii leat ovttaoavilis ahte fierpmádaga viidáset ovddideapmi guovllus galgá dáhpáhuvvat 420 kV dásis ja leat identifiseren ávžžuhuvvon vuosttaš ceahkki dán ovddideamis, ja maiddái oanehisáiggi doaibmabijuid nugo dán plána lea čilgejuvvon.

Plánat lasihuvvon fápmobuvttadeapmái leat dovdomearkan stuorra vuordámušaide ja vuollegis fápmohattiide

Plánat odđa buvttadeapmái guovllus leat dovdomearkan guovtti vuolggasadjin mat gaikot iešguđet guvlui. Vuosttaš lea manñiduvvon geavahanlassáneapmi ja vuollegis elrávnnji hattit guovllus. Leat dahkkon várrehusat fápmoodastusaid čatnamii dálá čáhcefápmorusttegiidda, ja bieggafápmorusttegiid viiddideapmái. Dál lea várrejuvvon kapasitehta 400 MW odđa buvttadeapmái, mas sullii 250 lea bieggafápmu. Erenoamážit Ofuohta-Romssa guovllus lea sadii mearkkašahtti lassáneapmái buvttadeamis dálá fierpmádagas, earret go muhtun stašuvnnain leat ráddjejuvvon transformerenkapasitehta. Lea leamaš beroštupmi ávkkástallat dán vejolašvuoda. Seammás oaidnit mii ahte mánga dain geavahanprošeavttain main leat várrejumi manñiduvvojit eahpesihkarvuoda geažil márkaniin, doarjjaortnegiin ja goluin. Elrávdnje hattit lea vuollegat. Dát mearkkaša manñá ahte plánejuvvon buvttadanprošeavttat bissehuvvojit dassáži go geavaheapmi lassána ja elrávdnje hattit lassána. Dát guoská maiddái prošeavttaide main lea nana vuoddu báikegottiin ja boazodoalloberoštumiin.

Nubbi jodihanfápmu lea ráddehusa fápmu ja industriija lokten Finnmárkui. Ovdal lea addojuvvon konsešuvdna odđa bieggafápmobuvttadeapmái 170 MW:s Nuorta-Finnmárkkus. Dáid ii sáhte čatnat dálá fierpmádahkii. Fápmoloktema ja industriijaloktema oktavuodas leat bieggafápmoprošeavttat oktiibuot sullii seamma sturrodagas 4600 MW lea NČE váldán giedahallamii. Skáiddis lea sadii goasii 500 MW bieggafápmui go dát stašuvdna lea gárvvis 420 kV (plánejuvvon 2029) ja guokte prošeavtta oktiibuot 400 MW:in leat diedihuvvon dása ja váldojuvvon meannudeapmái. Eanaš prošeavttat leat diedihuvvon čatnon Skáiddi nuortabeallái. Dáppe šaddá sadii vuollet 600 MW lassin daid 170 MW:i mat juo leat ožžon konsešuvnna, goas ja jus ovdan ohccojuvvon neahttaprošeavttat Skáidi-Davvesiida-Sáttovárri duohtandahkkojuvvojit, gessojuvvojit eret vejolaš duohtandahkon prošeavttain Oarje-Finnmárkkus. Lassáneaddji geavaheapmi ja buvttadeami ja geavaheami ovtasrievddadeapmi sáhtášii láhčit dili mealgat stuorát buvttadeapmái, muhto lotnolas prošeavttat gáibidit regulerenrievdadusaid. Eahpesihkarvuoda odđa buvttadusa duohtandahkamis dán guovllus čatnasa nappo sihke geavahanovdáneapmái ja nu maiddái el-fápmohattiide ja makkár neahttačovdosiid sáhtta hukset. Oppalaš vuosteháhu bieggafápmu ektui nannánis dahká buot bieggafápmoovdáneami váttisin ja dat guoská erenoamážit daidda guovlluide gos areálariiddut boazodoaluin leat stuorámuosat ja gos váddáseamos gávdnat čovdosa.

Govus 9 Gaskamearálaš alimus geavaheapmi ja buvttadeapmi manjimus 3 jagi, várrejuvvon kapasitehta, vuorru ja aktiiva áššit

Finnmárkkus plánejuvvo ain bieggafápmodoaibma mearas, muhto dat guoskevaš guovllut leat guhkin eret nannánis ja doppe lea ráddjejuvvon kapasitehta sihke dálá ja plánejuvvon neahtas, go jurddaša sihke dálá geavaheami ja lassánan viežžamat Muolkkus. Njárgajávri/Hyggevatn lea áigejuvvoaleamos čatnasanbáiki plánejuvvon neahtas. Romsa sáhtta leat buorre čanastat boahteáiggi fierpmádagas, go divodit neahta 420. Golut áhpebiggi dán guovllus šaddet vuordimis stuorát go eará guovlluin. Nugo dálá bieggá oktavuodas, de lea ollašuhttin sorjavaš das ahte lea buorre balánsa geavaheami ja buvttadeami gaska. Áhpebiekka njuolgo čatnan dálá industrijarusttegiidda offshorii, nugo Goliat vind, lea vejolaš plánejuvvon fierpmádagas ja dakkár oktiilokaliseren lea fierpmádahkii ávkkálaš. Statnett rávve iežas árvalusain NČE:i ahte dat áhpebieggaguovllut mat jáhkkinis leat eanemus gánnáhahttit vuoruhuvvot vuosttažin.

Dássehis ovdáneapmi gáržžida fierpmádaga, dássádat ovdáneapmi lea eanet realisttalaš

Lassánan geavaheapmi ja vuordámušat viidáset lassáneapmái leat dagahan ahte lea dárbu sihke ođasit investeremiidda dálá fierpmádagas ja ođđa fierpmádagaid hukset. Mii oaidnit ahte geavahusovdáneapmi lea juo bures jodus Lofuohtas ja Viestterállasis, ollu smávit prošeavttaid hámis, seammás go mánja dain stuorát prošeavttain mat leat almmuhuvvon eará sajiin leat ain vuordimin. Vuodđun energiijanuppástuhttimis mii lasiha geavaheami fievrredeamis ja smávit industriijas lea dagahan ahte dábálaš geavaheapmi lassána, namalassii noađuheapmi mii lea vuollel 5 MW (20 GWh). Árvalusat das man stuorra lassáneapmi dábálaš geavaheamis šaddá boahteáiggiis rievddadit iešguđet guovlluid gaskkas ja fierpmádatfitnodagaid. Oppalaš fálaš geavaheapmi, vuosttažettiin ruovttuin, čuovvu stuorra oasi olmmošlogu ovdáneamis guovlluin. Oktiibuot lea garra energiijanuppástuhttin ja ovdáneapmi industriijas ja ealáhusas davvin, ja dasa gullevaš garra lassáneapmi fápmogeavaheamis. Várrejuvvon kapasitehta geavaheapmái vástida nu sullii duppal otná gaskamearálaš alimus geavaheami, sullii 1600 gitta sullii 3000 MW.

Plánejuvvon neahtta addá vejolašvuoda lasihit geavaheami ja buvttadeami guovlluin gos regionála fievrridanfierpmádatkapasitehta lea gárži, erenoamážit Lofuohtas ja Viestterállasis ja Nuorta-Finnmárbkkus. Plánejuvvon neahtas leat maid várremit juolluduvvon. Jus geavaheami lassáneapmi ii čuovvuvuvvo vástideaddji buvttadanhuksemin, de gustojit guvlui gáržžideamit neahtas. Dát lea vuodđun dasa ahte mis odne ii leat vejolašvuolta várret eanet geavahanlassáneapmái ja ahte buot ođđa ja láddan oktavuodaváldimat bissehuvvojat dan botta go vuordit ahte várremit heahtihuvvojat dahje eavttut rievdaduvvojat fápmobalánsa ja neahttastruktuorra hámis.

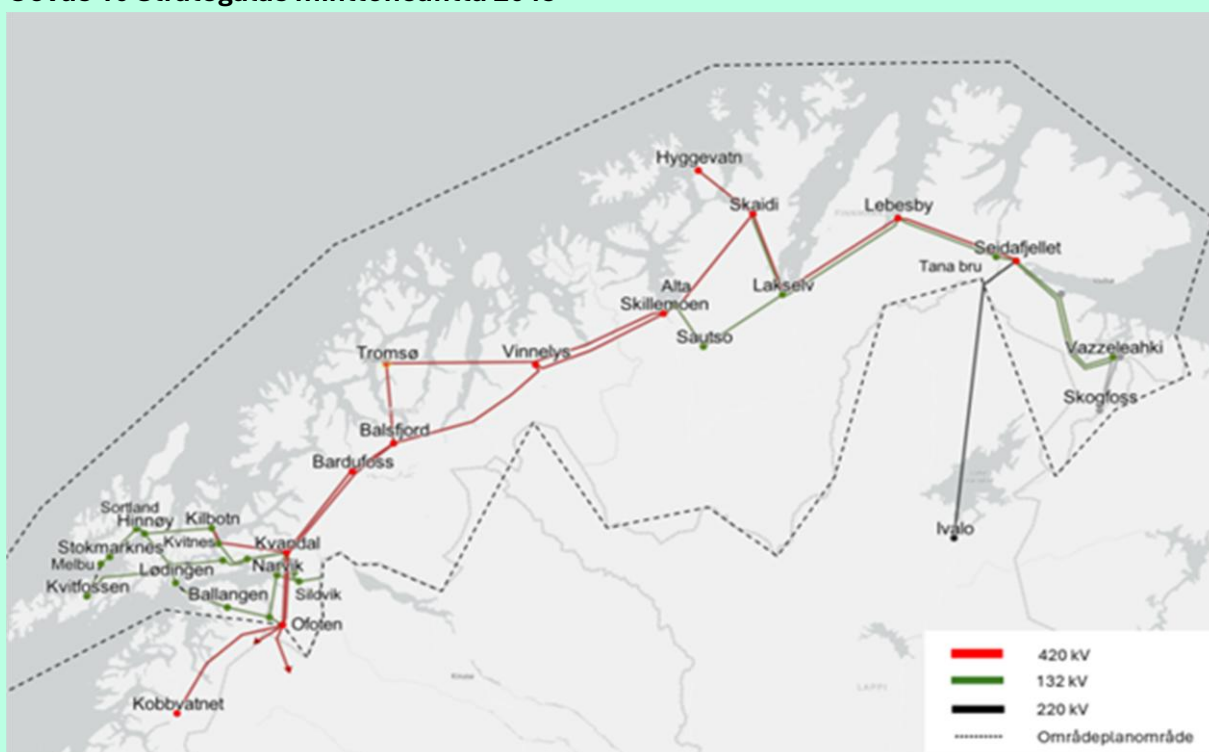
Stuorát geavaheaddjit olles guovllus ožžot dál várrejuvvot kapasitehta dainna eavttuin ahte vejolaš oktavuodát giddejuvvot jus lea boasttuvuohta 420 kV:s lulábealde Báhcavuona. Go lea dušše 420 kV-liinna gaskal Báhcavuona ja Finnmárbkku, de fertejit stuorát geavaheaddjit davábealde Báhcavuona vuordit ahte lea čadnojuvvon eavttuide maiddái boasttuvuodaid, boatkanemiid ja ortnegisdoallama oktavuodas. Nannemis neahta Helgelánda ja Ofuohta gaskka ja viidasit davás guvlui Finnmárbkui buktá Statnett analysaid mielde (ATK 2023) nannoseabbo ja dávgasat fápmosystema, mii maiddái sáhtá addit saji lassi geavaheapmái. Čatnasangeatnegasvuolta lea vuodđoeaktun fierpmádaga plánemis. Seammás čájehit guorahallamat ahte lea vejolaš geavahit ollu eanet go dan maid lea plánejuvvon duppalastit, maiddái almmá neahtta nanosmahttimiid haga, go buvttadeapmi ja geavaheapmi leat ovdánan dássedit. Dákkár dássedettolaš ovdáneapmi lea maid eanet realisttalaš. Jos geavaheapmi duppalastojuvvo ja buvttadeapmi ii ovdán vástevaččat, de dat rievdata davviguovlluid fápmovuogádaga vuđolaččat. Fápmobadjebáza stuorra oasi jagis ja vuogas balánsa rievda mearkkašahtti fápmovuolláibáhagii, daid haddeváikkuhusaid geažil mat das leat. Márkananalysat čájehit ahte várrejuvvon hivodaga čatnaseapmi fáldatguovllus NO4 mearkkaša ahte haddedássi dáppe lea stuorát go kontineanttas. Ollu fitnodagat atnet Davvi-Norgga bivnnuhis báikin go hattit leat nu vuollin. Jos haddedássi dáppe šaddá stuorát go birrasaš guovlluin, de ii leat geasuheaddjin ođđa oasálaččaide ásahtit dáppe. Min árvvoštallan lea danin ahte ii leat servodatlaččat jierpmálaš plánet neahtta doaibmabijuid mat heivejit buot láddan geavahanplánaide. Dat ahte prošeakta lea doarvái láddan kapasitehtahuksenvuorus, ii mearkkaš ahte dat duohtandahkkojuvvo beroškeahtá fápmohaddevuordámušain. Ekonomalaš dilálašvuodát gáržžidit man stuorra dárbu lea ođđa fierpmádahkii, eanet go iešalddis neahtta.

Ovdánanplána cehkiid mielde

Mihttoneahtta 2045 lea ođasmahttojuvvon

Mihttoneahtta lea 420 kV fievrrádusfierpmádat fievrrádusmanahagaide, muhto muhtun oasit dárbbus čovdojuvvojit 132 kV-dásis, geahča govvosis vuolábealde. Mihttoneahtta guovluplána ulbmil lea vuodđuduvvon Statnett árvoštallamiidda, nugo KVV:ide, fievrridanankanáid guorahallamiidda, doaibmavuđot dohkálaš árvoštallamiidda ja ođđasit investerendárbbuide. Diet mihttoneahtta sáhtá leat gárvis áramusat 2045. Mánja doaibmabijuin mihttoneahtas, erenoamážit stašuvdnadásis, galget čielggaduvvot ja huksejuvvot. Statnett Vuogádatovdánahttinplána (2023) váldá ovdan fievrridanmanahagaid Finnmárkku čađa erenoamáš dehálaš prošeaktan. Seammás lea dát suorgi dakkár suorgi mas gáibádusat ja sávaldagat heivehit prošeavttaid dagahit ahte konsešuvdnaproseassat ja detálljaplánen ádjánit ja golut lassánit jođánit ja garrasit. Hárstták, Lofuohta ja Viesterállasa dilli gáibida dakkavide doaibmabijuid ja ođđa 420 kV-dási.

Govus 10 Strategalaš mihttoneahtta 2045

Mihttoneahtta golmmabealát sisaváldin Ofuohta guvlui, duppalastojuvvon 420 kV das gitta Skillemoenii (Áltá) ja oktageardánis 420 kV viidasit Skáidái, oarjjas Njargajávri (Hyggevatn) rádjái (Hámmárfeasta), ja nuorttas Sáttovárrái (Vuonnabahta). Skáiddis ja nuorttas guvlui Sáttovárrái lea fievrridanfierpmádat oktiibuot 132 kV. Sáttováris lea

beaktilstivren Suoma ja Norgga čanasteamis. Beavttu stivren buoridivččii kapasitehta olles guovllus ja buoridivččii váráiduhttinsihkarvuoda.

Romssa guvlui lea neahtta ođđasit investerejuvvon 420:s ja lea šaddan oassin fievrridanmanahagas davás guvlui. Hárstták, Lofuohta ja Viestterállasa guvlui lea neahtta nannejuvvon go lea duppal oktavuoha linnasullo ja Suorttá gaskka (Olggut snihitta) ja lea huksejuvvon 420 kV nannejuvvon Kvandal ja Kilbotn gaskka (Oarjesnihitta).

Buot áššáiguoskevaš 132 kV jodđasat, mat dál doibmet 40/50 gráda dásis, temperatuvra lea válđoáššis bajiduvvon 80-90-100 grádii, ja mánnga rusttega leat ođđasit investerejuvvon.

Ovdáneapmi mihttonehtti cehkiid mielde

Mihttoneahtta nugo namuhuvvon badjelis ovdána áiggi mielde juohke oassesurggiin. Earret doaibmabijuid mat dás leat čilgejuvvon, de lea dárbu odasmahttit dahje nannet muhtin transformáhtorstašuvnnaid transformáhtor-kapasitehta jus dat galget sáhttit giedahallat ođđa buvttadeami dahje geavaheami.

Lasihuvvon geavaheapmi dálá fierpmádagas

Statnetta guovddáš strategalaš ulbmil lea oažžut ávkki dálá fierpmádagas nu ollu go vejolaš. Dát lea erenoamáš dehálaš dakkár guovllus go davvin gos guhkes gaskkat dahket ahte huksenprošeavttat šaddet stuorrát ja divrasat ja váldet guhkes áiggi ovddidit. Otnáš neahta buoret geavahemiin mii sáhttit addit kapasitehta eanet geavaheapmái ja buvttadeapmái, johtileappot, hálbbibut ja nu uhccán luonddu ja areálalihkahallamiiguin go vejolaš.

Temperatuvra goargnumin dahká ahte áibmojodđasis sáhtta gierdat alit temperatuvrra ja nu eanet rávnnji. Dát lea mánnga oktavuodas goluid dáfus bevtolaš doaibmabidju mas leat smávva duohtadeamit. Eanemus vejolašvuodas leat boarráset jodđasiin mat huksejuvvojedje relatiivvalaččat vuollegis jodihantemperatuvrraide. Ollu jodđasiin davvin, erenoamážit Finnmárkkus, lea temperatuvra loktanen ovddit guovloplána rájes. Jagi 2030 rádjai leat plánas vel 17 ođđa jodasdoaimma. Nuorta-Finnmárku ja Lofuohta ja Viestterálas leat vuoruhuvvon kapasitehtahástalusaid geažil, muhto vuoruhuvvojit maiddá dárbbášlaš odasmahttimiid ja liinamolsumiid oktavuodas. Odasmahttin bajida gaskamearálaččat juohke jodđasa temperaturkapasitehta 50%. Gealdodilálašvuodas mearridit man ollu kapasitehta sáhtta geavahit. Buot jodđasat guovllus árvvoštallojuvvojit oažžut temperatuvrra buoriduvvot, maiddá 420 kV-jodđosiid Ofuohta ja Rijtjem gaskka. Dás lea duppalastin ii-áigeguovdil suodjalanberoštumiid dihte, ja temperatuvrra bajideapmi sáhtta čadahuvvot ja lea ávkálaš jos oktavuoha gáržu. Dán ovttaga temperatuvrra loktanavejolašvuodaid áigut analyseret ovttasbarggus Svenska Kraftnätin.

Muhtin oktavuodain sáhtta molsut liinnaid mat girdet eanet elrávnnji. **Allatemperatuvraliinnat** leat erenoamáš šlájat liinnat mat sáhttet addit mearkkašahhti lasáhusa eanemus vejolaš rávnnji áibmojodđasis. Hástalus dakkáriid geavaheapmái davvin lea jiekŋun. Ollu jodđasat guovllus fertejit huksejuvvo gierdat oalle stuora jiekŋumiid. **Dynamic Line Rating (DLR)** geavaha dieđuid juohke áibmojodđasa duohta galmmihandili birra nu ahte sáhtta bidjat nu rivttes rávdnjedásiid go vejolaš. Dát geahččaluvo soames jodđasiin.

Go dilálašvuodas leat heivvolaččat, de dohkkehit ahte transformáhtoriid badjelmearálaš noadđi lassána ja ahte doaibmanáigi oaniduvvo. Prinsihppa lea válđojuvvon atnui Lofuohtas ja Viestterállasis ja mielddisbuktá eanet kapasitehta.

Gullelašvuohhta eavttuide ja vuogádatgáhttema geavaheapmái: Fievrridanfierpmádat jodihuvvo váldoprinsihppan N-1 vuodul. Dat mearkkaša ahte galgá sáhttit doalahit váráidduhtima maiddái go lea eanemus noaddi, vaikko jus okta jodas gahččá eret. Dat mearkkaša ahte ollu kapasitehta bissu geavakeahtes eanaš diimmuid jagis. Dán sáhtta ávkkástallat dainna lágiin ahte geavaheapmi čadnojuvvo eaktun boatkaneapmái, oalát bisáneapmái dahje revišuvnnaid oktavuodas. Dat gohčoduuvvo N-0 kapasitehtan neahtas.

Fievrridanmanahaga guorahallamis (ATK 2023) oaidnit ovdamearkka dihte ahte jus stuorát geavaheapmi davábealde Ofuohta čadnojuvvo eavttuide ja heaittihuvvo jus okta dan guovtti 420 kV jodđasa guovllus heaittihuvvo, de sáhtta guovllus lasihit kapasitehta odđa geavaheapmái gitta 500 MW:in. Dát lea measta seamma stuorra lassáneapmi go maid livčče ožžon odđa jodas huksemiin, mii lea snihtta badjel. Jus galgá čatnat eavttuid viidábut go dál, de gáibiduvvojit automáhtalaš čovdosat noadi heaittiheapmái ja automáhtalaš diehtolonohallan. Vejolašvuodaid ferte árvoštallat juohke dilálašvuodas. Ii leat áigeguovdil geavahit buot N-0 kapasitehta, danne go dat fuonidivččii fuolahussihkarvuoda mealgat ja dagahivččii stuorra váttisvuodaid fierpmádaga doaimmain. Go N-0 lea doaimmas, de dagaha dávjá hui stuorra váikkuhusaid botket geavaheami neahttarusttegiid bajásdoallama oktavuodas.

Báhtterat sáhttet váikkuhit dasa ahte čadnojuvvo eanet geavahus, dainna lágiin ahte geavahus šaddá njuovžilat ja gealdodoarjja. Statnett áigu eanet geahčadit vejolašvuodaid geavahit báhtteriid fierpmádagas vai sáhtta fállat eanet čatnaseami dassážiigo fierpmádat stuoriduvvo. Dát lea erenoamáš áigeguovdil dain guovlluin gos mii háliidit buoridit kapasitehta johtilit, nugo Hársttákas, Lofuohtas ja Viestterállasis.

Márkandoaibmabijut sáhttet maiddái buoridit dáláš neahta ávkkástallama ja lea hui relevánta davviguovlluide. Joduvuodđuduvvon márkanoktavuohta lea juo čadahuvvon. Dat addá márkaniidda eanet dieđuid buot gáržžideamiid birra mat gusket kapasitehtii. Stuorát oassi vuolggasajis maid vuollásaš gáržžideamiid (snihtta addá) sáhttet geavahit, ja duohta kapasitehta šaddá stuorát go lei ovdal. Johtu gáržžiduvvon snihtaid gaskka davvin ja lullin lea lassánan ja fierpmádat dainna lágiin ávkkástallojuvvo buorebut. Stuorra lassáneapmi geavaheamis Davvi-Norggas dagaha fápmováilli ja dárbbasa ollu fápmojodu guovlluide áigodagaid. Dalle leat neahttaráddjemat sihke Ruotain ja davvi-lulde Davvi-Norggas ja Gaska-Norggas. Dárbu ávkkástallat neahta eanet lassána. Vaikko odđa fápmobuvttadeapmi álggahuvvošii riikkaosis, de šaddá mávssoleabbo go ovdal sihkarastit balánssa gaskal buvttadeami ja geavaheami iešguđet osiin dálá NO₄:s. Jos haddeguovlu NO₄ juohkásivččii guovtti oassái, de livččii buoret balánssa golaheami ja buvttadeami gaskka, seammás go neahttakapasitehta riikkaosiid gaskka buorebut geavahuvvošii. Kundariid dáfus dat ee. mearkkaša buoret lágidansihkarvuohhta ja eanet kapasitehta odđa kunddaroktavuodaide. Davvi guovloplánas ja Helgelándda ja Sálttu guovloplánas leat mii danne geavahan analysavuodđun ahte juohkit dálá NO₄ fálaldatguovllu. Dákkár juohkima ovdamuniid ja hehttehusaid ferte čielggadit viidáseappot. Proseassa mo juohkit haddeguovlluid álgá go Statnett ohcá Energiija Regulereneiseválddi (RME) álggahit formálalaš čielggadeami. Jus ohcan miedihuvvo, de áigu Statnett ollislaččat árvoštallat NO₄ vejolaš juohkima. Oassin proseassas čadahuvvo almmolaš gulaskuddan.

Hárstták, Viestterálas ja Lofuohta

Dán guovllus plánejuvvojit ollu čoakkáldagat vai sáhtta hálldašit dálá noaddudeami, johtilit lámhit dili energiija nuppástuhttimii dáláš ealáhusain ja odđa geavaheapmái ja buvttadeapmái. Dát manit lea dehálaš dássettolaš ovdáneami lámhimis.

Ceahkki 1 - Kapasitehta nannen olggut snihta badjel ja eará oanehis áiggi doaibmabijut

Dát leat doaibmabijut maid lea plánejuvvon gárvvistit ovdal jagi 2030 loahpa. Dálá fierpmádat buoret geavaheapmi lea erenoamáš dehálaš dán guovllus gos noadđi juo lea eambbo go mii otná fierpmádagas lea. Muhtun doaibmabijut leat juo čadahuvvon. **DLR:a** lassin nu go bajábealde lea čilgejuvvon, de rievdadit el-rávdnjetransformáhtorat vuoruid mielde, mii jo lea mielddisbuktán ahte olggut snihta buorida kapasitehta mealgat. Buot jodđasat guovlui, mat eai juo leat huksejuvvon unnimus 80 gráda várás, galget **bajiduvvot temperatuvrii 90/100 gráda** lagamus 5 jagis. Árvvoštallojuvvo váldit atnui **suodjаланčovdosa** mii addá vejolašvuoda doaimmahit fierpmádaga oktiibuot stuorát noadđudemiin go dál, ja Statnett analysere man ávkálaš dat lea oastit **báhtterbálvalusaid** guovllus vai kapasitehta stuorru. Dalle sáhtta guovlu šaddat ovddasmanni dutkamis mii guoská báhtterbálvalusaid ávkái fievrridanfierpmádagas.

Eará dehálaš doaibmabijut vuosttaš ceahkis leat Ofuohtakábela, Gánásvuonbađa, Báhcavuona ja Lodegak stašuvnna ođasmahttimat. Mii áigut ohcat konsešuvnna ođasmahttit ja **duppalastit kábela Suorttánuorri badjel** ja álggahit prošeavtta **duppalastit 4 km guhkkosaš áibmojohtasa gaskal Suorttá ja linnasullo stašuvnna**. Jus Suorttá ja linnasullo gaskka duppalastojuvvo, de lasihuvvošii kapasitehta mealgat badjel dálá olggut snihta ja unniduvvošii jodánit vejolašvuotta oažžut dimensjonerejeaddji boasttuvuođaid guovllus. Ovtas Vestallin plánat mii **ođđa linnasullo stašuvnna**. Ovtas Noranettin áigut mii álggahit barggu ođđa **Niingen stašuvnnain** (konsešuvdna gávdno).

Huksendoaimmat 1. ceahkkis ja otnáš fierpmádaga buoret geavaheapmi sáhttet, gullevaččat golahusovdáneapmái, leat mielde loktemin guovllu dábálaš golaheami ráji ja čatnan dihto eará kundariidda eavttuid mielde.

Ceahkki 2 – Nannet rusttega Oarjjesnihta badjel ja ođasmahttit dáláš rusttegiid

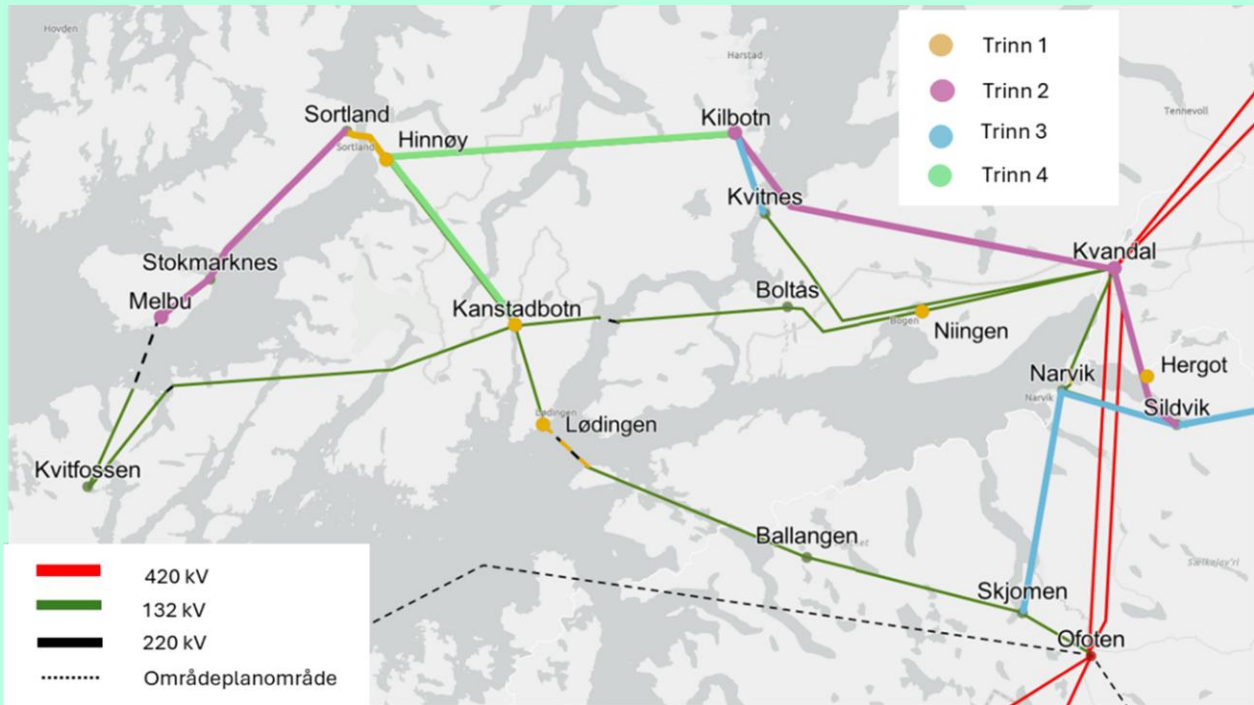
2. ceahkki, doaibmabijut mat plánejuvvojit gárvvistuvvot ovdal jagi 2035 leat moanat ođasmahttimat guovllu dálá rusttegiin. Ollu gaskkain fertejit liinnat lonuhuvvot ja stašuvnnat fertejit ođasmahttojuvvot. **Kilbotn stašuvnna** ođasmahttin lea dehálaš, muhtumassii otnáš dili geažil, muhto stašuvdna lea maid válmmastuvvon váldit vuostá **ođđa 420 kV jodas Kvandalas Kilbottenii**. Jodas galgá doaimmahuvvot 132 kV:s. Liinna plánejuvvo almmuhuvvot 2026:s ja gárvvistuvvot buori áiggis ovdal 2035:s. Prošeakta geahččaluvo čadahuvvot Noranett ovtasbargguin, mas lea dárbu ođasmahttit 132 kV rádjái Roabavuotna-Kvitnes gaskkas.

Doaibmabijut addet doarvái kapasitehta energijamolsumii ja viidáset ealáhusovddideapmái guovllus ja erenoamážit fápmobuvttadeapmái mii lea mearrideaddjin jus guovlu galgá leat áigeguovdil báikin fápmointensiiva doaimmaide.

Ceahkki 3 ja 4 - Ođasmahttin

2036-2045 áigodagas lea plánejuvvon ođasmahttit dálá 132 kV-jodđasa guovllus. Kilbotn-linnasullo-Suortá ja Gánasvuotna-linnasullo dáfus sáhtta, dárbbu mielde, leat áigeguovdil ođasmahttit 420 kV dásis, go Kvandal-Kilbotn lea huksejuvvon 420 kV:s.

Govus 11 Mihttoneahtta ceahkiiguin Hársttákas, Lofuohtas ja Viestterálasis

Ofuohtas gitta Finnmárkui

Čoakkáldat dán guovllus lea báidnán ahte 132 kV-stašuvnnain lea dárbu ođasmahttit ja lasihit transformáhtorkapasitehta čanastangáibádusaid geažil. Dát leat plánejuvvon, muhtumat leat sirdojuvvon dassáži go ođđa geavaheapmi galgá čoavdit rusttegiid regionála fierpmádagas. Muhtun dáin investeremiin leat maid bissehuvvon dassáži go **konseptaválljenčielggadeami** bohtosat galget dahkkojuvvot dálá regiovdnafierpmádaga ektui Romssa gávpogii. 420-dási nanusmahttin Romssa guvlui hoahpuha plánejuvvon nanosmahttima gaskal Báhcavuona ja Finnmárkku.

Ceahkki 1 - Ođasmahttit stašuvnnaid ja láchit dilálašvuodaid ođđa buvttadeapmái

Áigodagas gitta 2030:i áigut mii gárvvistit ođđasit investereren kábela Roappák badjel. Mii áigut láchit dilálašvuodaid ođđa buvttadeapmái (Nye Nygård kraftverk) huksemiin **stašuvnna Hergotas/Hearrágohtái**. Ođđa Vinnelys-stašuvdna (420 kV) gárvána geasset 2025.

Ceahkki 2 - 420 heiveheapmi Romsii ja ođasmahttin

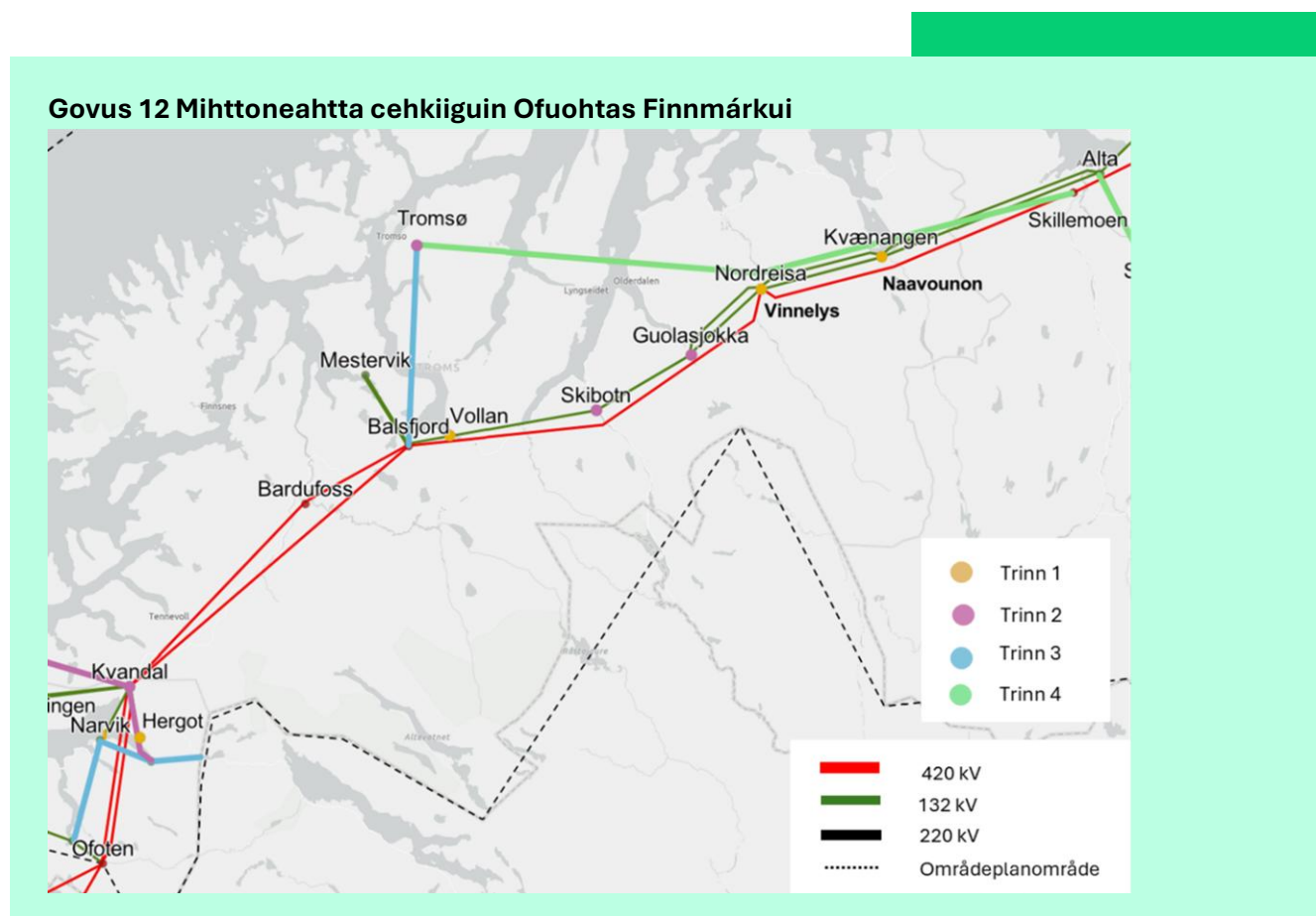
Maiddái áigodagas 2031 rájes gitta 2035 rádjai čadahuvvojit ođasmahttimat oalle ollu dálá rusttegiin, nugo Kvandal, Ivgubađas ja Guolášjoga stašuvnnas (guokte manjimuš veaháš sorjaveahčat Romssa KVVU). **Romsii** lea dárbu hukset **ođđa 420 kV stašuvnna** váldit vuostá ođđa jodđasa 420, jus dát šaddá konseptaválljenčielggadeami boadusin.

Ceahkki 3 - Nanosmahttit Romssa guvlui ja ođasmahttin

Stuorámuš investeren mii galgá árvvoštallojuvvot áigodagas 2036-2040 lea **ođđa 420 kV jodas Báhcavuonas Romsii**. Mudui leat pláanas jodđasiid ođasmahttin Áhkánjargga guovllus ja badjel Tornehamn Ruotas.

Ceahkki 4 - Nanosmahttin viidáseappot Finnmáarkui

Áigodagas 2041 gitta 2045 rádjai árvvoštallat vel nannet fievrridanmanahaga gaskal Báhcavuona ja Finnmáarkku dainna lágiin ahte hukset **ođđa 420 kV Romssas ja davás guvlui Skillemoen rádjai**.

Finnmárku

Mis leat ollu prošeaktačoakkáldagat Finnmarkkus mat leat dehálaččat guovllu váráiduhttinsihkkarvuoda nannemii ja odđa geavaheami ja buvttadeami čatnaseapmái. Fievrridanmanahagat oarjin nuorttas guvlui lea juo ohccojuvvon konsešuvdna ja NČE lea evttohan konsešuvdna 420 kV huksemii oassi Skáidi-Davvesiidda gaskka.

Ceahkki 1 - Oarje-Finnmárkku kapasitehta lasiheami gárvvisteapmi ja lassi kapasitehta ja váráiduhttinsihkkarvuodta Máttá-Várjjagis

Jagi 2030 rádjai áigut mii **gárvvistit Skáiddi ja Njárgajávrrí (Hyggevatn)** stašuvdna 420 kV:in, ja maiddá 420 jođas daid gaskkas. Dalle láhččojuvvo dilli nu ahte geavaheapmi lassána mealgat ja odđa buvttadeapmi čadnojuvvo dán oassái Finnmarkkus. **Odđa stašuvdna olggobealde Girkonjárgga, Važželeagi**, ja go bidjá jođđasiid oktii guovllus, de lassána kapasitehta Girkonjárgii ja buorida váráiduhttinsihkkarvuoda dáppe. Plánejuvvo ahte prošeakta ohcá konsešuvdna jagi 2025:s.

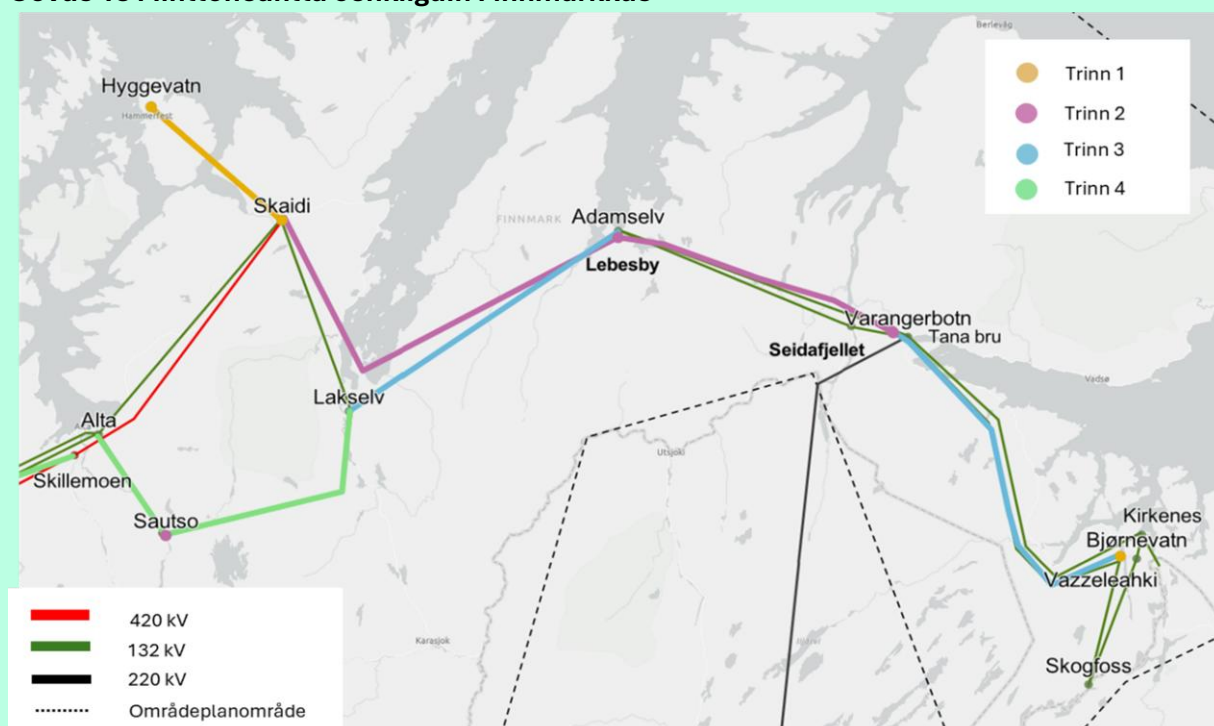
Ceahkki 2 - Nanosmahttit Nuorta-Finnmárkku kapasitehta

Áigodagas 2030 gitta 2035 rádjai plánejuvvo válbmet nuorta ja oarje Finnmarkku stuorra nannenbarggu. NČE lea evttohan konsešuvdna **420 kV huksemii Skáidi-Davvesiidda** guvlui, **420 kV Davvesiida-Sattovárri** konsešuvdnameannudeapmi lea álggahuvvon. Mii ohcat sierralobi **Sáttovári stašuvdnii ja beaktostivren Suoma-Čanasteapmái**, mii lea guovddážis olles Davviguovllu váráiduhttimis. Áigodagas plánejuvvo maiddá **odđa stašuvdna Čávžu/Álttá el-fápmorusttet**.

Ceahkki 3-4 Dáláš jodđasiid ođasmahttin

Áigodagas 2036 gitta 2045 rádjai lea vuosttažettiin plánejuvvon ahte jodđasat gaskal Važželeagi ja Vuonnabađa ja Áttánjoga-Leavdnja ođasmahttojuvvot, dasto lea plánejuvvon ahte jodđasat ođasmahttojuvvot gaskal Čávžu ja Álttá ja Čávžu ja Leavnnja.

Govus 13 Mihttoneahtta ceškiiguin Finnmarkkus

Eanet dárbbut ja vejolaš doaibmabijut

Lea eahpečielggas mo oasis mihttoneahtas berrejit hábmejuvvot, goas dat berre duohtandahkkojuvvot ja makkár ávki das lea. Mii plánet johtilit buoridit kapasitehta ja váráiduhhtinsihkkarvuoda **Mátta-Várjjagis**, muhto eará investeremat Mátta-Várjjagis ferte vuordit, ja daid fertet árvoštallat gulahallama bokte regionála neahttafitnodagain. Nu lea maidái dan geažil go gaskariikkalaš oktavuodat Ruoššain leat heahtihuvvon. Mii áigut dárkilit geahčadit doaibmabijuid mat buoridivčče dáláš fierpmádat ávkkástallama sihkkarastin dihtii ealáhus- ja industriijaovdáneami guovllus go 420 kV-fierpmádat gárvvisteapmi nuorttas guvlui ádjána guhká.

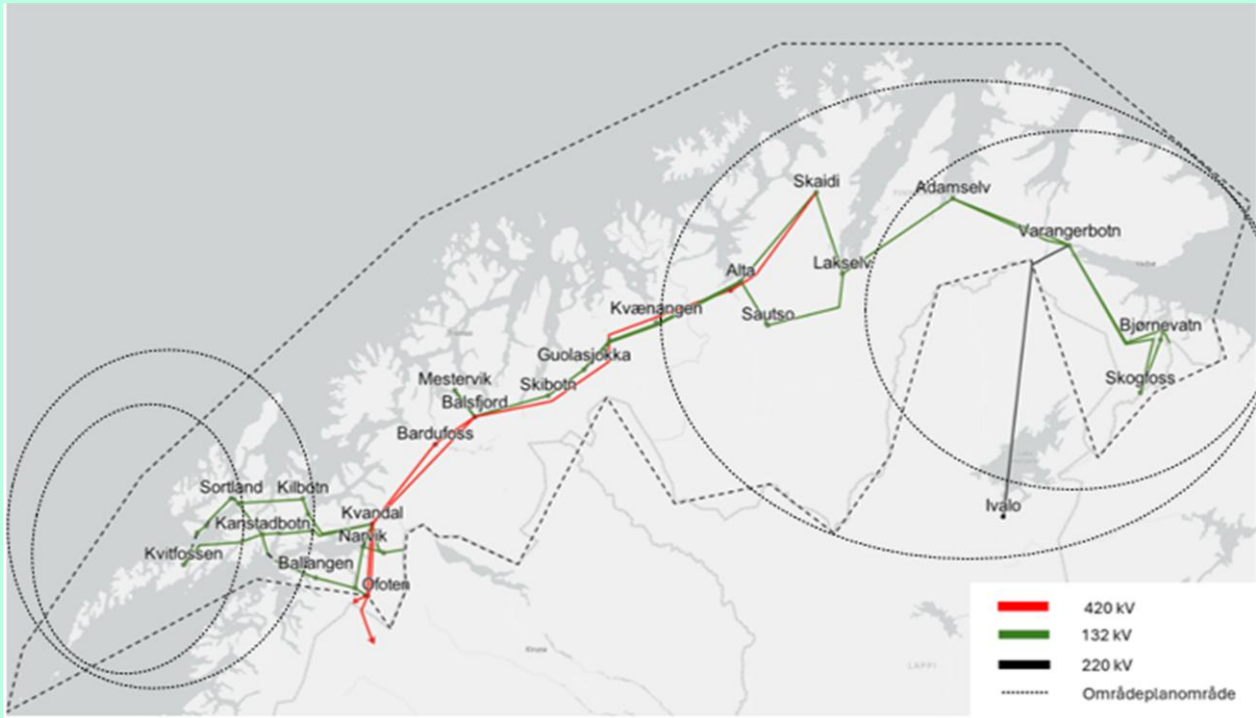
Návuonbađas lea guhkit áigge plánen ođđa stašuvnna, danin go lea dárbu ođasmahttit. Prošeakta lea konsešuvdna-ohccojuvvon ja lea mihttofierpmádagas, muhto plánen ferte álggahuvvot ođdasit (pre BP0) danne go lea eahpesihkkar-vuohta čovdosa válljemis.

420 kV-jodas Vuolit Røssågas Nordlándda čada gitta Ofuohta guvlui lasihivččii kapasitehta dán guvlui sullii 600-800 MW. Mihttoneahta guovluplánaid lea dát mielde, muhto lea lagabui 10 jagi maŋŋonan ovddit pláns. Odđa jodas addá eambbo roahkkadis vuorkká mas leat unnit hehttehusat, stuorát fleksibilitehta ovdáneapmái ja álkit bajásdoallu. Geavahanovdáneapmi sorjá almmatge ollu eanet geavaheami ja buvttadeami balánsas go dákkár duppalastin. Prošeaktaávkki ja odđa áigeplána geahččalit čielggadit KVV 2026/2027 prošeaktaáigodagas. Vejolaš duppalastin čatnasis gaskal Ofuohta ja Rijtjem (Ritsem) buoridan dihtii kapasitehta Ofuohta badjel ii leat šat áigeguovdil garra gáhttenberoštusaid geažil Ruota bealde. Áigumušaid ollašuhttin **duppalastit 420 kV Báhcavuona-Skáiddi** ektui lea sorjavaš ovdáneamis ja ođasmahttojuvvon ávkeárvvoštallamiin. Seammás dárbbášuvvojit stuorra ođdasit investeremat Romssa guvllolaš fierpmádagas. Danin mii álgit analyseret iešguđetlágan konseapptaid ja makkár ávki lea ovttasbarggus gaskal regiovdna- ja fievrriid fierpmádaga go jodálmahttit dán oasi manahagas. KVV álggahuvvo čakčat 2025. Ii leat vel čielgan mo fierpmádat galgá ovdánit viidáset Skillemoenis ja viidáset davás/nuorttas guvlui.

KVV vuodul mii lea čadahuvvon fierpmádatčovdosiid ektui **Hársttákas, Lofuohtas ja Viestterállasis**, de rávvet álggahit barggu odđa 420 kV jodđasa ektui mii manná Kvandalas Kilbotnii 2025/26. Dát attášii kapasitehta viidáset energiijamolsumii dáláš ealáhusain, ealáhusovddideamis, suodjalusa doaimmain ja odđa buvttadeamis. Guovllu fierpmádaga viidáset plánen heivehuvvo ovdáneapmái ja dan ferte maid geahččat oktavuodas ahte lea dárbu nannet fievrriidmanahaga mátta ja davvi gaskka.

Kapasitehtat mihttoneahtas

Govus 14 Dálá neahtta guvllolaš kapasitehtagáržžideimiiguin (snihtta)

Go guovllu fievrridanfierpmádat ovdána dadistaga, de lasihuvvo fápmorusttega kapasitehta. Fápmovuogádagas leat mánga gearddi ráddjejuvvon. Jos odđa geavaheapmi dahje buvttadeapmi galggaš čatnasit dasa, de ferte leat kapasitehta distribušuvdnafierpmádagas, guvllolaš fierpmádagas, transformerenkapasitehtas gaskal guvllolašfierpmádaga ja joddasiin fievrridanfierpmádagas. Fierpmádatkapasitehta várás mii lea fidnemis odđa geavaheapmái dahje buvttadeapmái dán pláνας váldojuvvo vuhtii sihke kapasitehta Davvi guovllus oppalaččat ja guovllu oasseguovlluin. Dat lea govviduvvon govvosis 13 daiguin iešguđetge oasseguovlluiguin ja snihtaiguin mat dál ráddjejit geavaheami ja buvttadeami ovdáneami gitta Hársttákkii, Lofuhtii ja Viestterállasii ja viidásit Viestterállasa ja Lofuohta olggut osiide, sisa ja olggos Finnmárkkus ja Nuorta-Finnmárkkus.

Makkár kapasitehta lea gávdnamis kundariidda (doaimma ektui dohkálaš) iešguđet čuoggáin sorjá kapasitehtas iešguđetge stašuvnnas, doaibmadilis, lágidansihkarvuoda dásis, geavahanminstaris, geavahanráddjema eavttuid geavaheamis ja vuogádaga ovddasvástideaddji doaibmabijuid geavaheamis. Doaibmasihkarvuoda vuhtiiváldin dárbblaš doaibmabísánemiin lea maiddái dehálaš.

Guovllus lea juo dál buorre kapasitehta lasihit buvttadeami, earret Nuorta-Finnmárkkus ja muhtun muddui Lofuohtas ja Viestterállasis. Mihttoneahtta láhčá dili dasa ahte buvttadeapmi lassána maiddái dán guovlluin. Mihttoneahtas lea kapasitehta giedahallat 1600-2250 MW lassánan geavaheami Davvi guovllus ollislaččat, sorjavaš čovdosis. Dát lea sullii duppalii dálá kapasitehtas odđa geavaheapmái (1000 MW), mas buot kapasitehta lea juo várrejuvvon. Odđa 420 kV

Ofuohta rádjái ja beaktinstivren Suoma guvlui leat mearrideaddji doaibmabijut dán ollašuhttimis. Dakkár golahanlassáneapmi almmá odđa buvttadusa haga lea nappo unnán realisttalaš. Jus mii oažžut odđa buvttadeami guvlui ja gos dat boahtá, mearkkaša ollu dasa man ollu ja gosa dat sáhtá čadnojuvvot odđa geavaheapmái. Dássedis ovdáneapmi dagaha ahte dárbbášuvvo unnit energiijafievrrideapmái ja nu lea maiddái vejolaš buorebut ávkkástallat sihke dálá ja plánejuvvon fierpmádagain.

Go geahččá buot dakkár eavttuid das ahte leago ja gos duodai vejolaš čatnat odđa geavaheapmái, de čájehit bajilgeahčasteapmi dás vuolábealde makkár kapasitehta juohke stuorát plánejuvvon doaibmabidju/doaibma-bidjopáhka addá odđa geavaheapmái lassin dábálaš geavaheami lassáneapmái. N-0-kapasitehta diedihuvvo ruođuin oppalaš kapasitehta birra, go lea relevánta. Mii geahččalat ávkkástallat dálá fierpmádaga nu bures go vejolaš, muhto lea ráddjejuvvon man stuorra oasi dán kapasitehtas lea dohkálaš váldit atnui. Lassin gáržžideamiide fievrridanfierpmádagas leat muhtun stašuvnnain gáržžideamit ja ollu oktavuodat gáibidit maiddái doaimmaid regionála fierpmádagas.

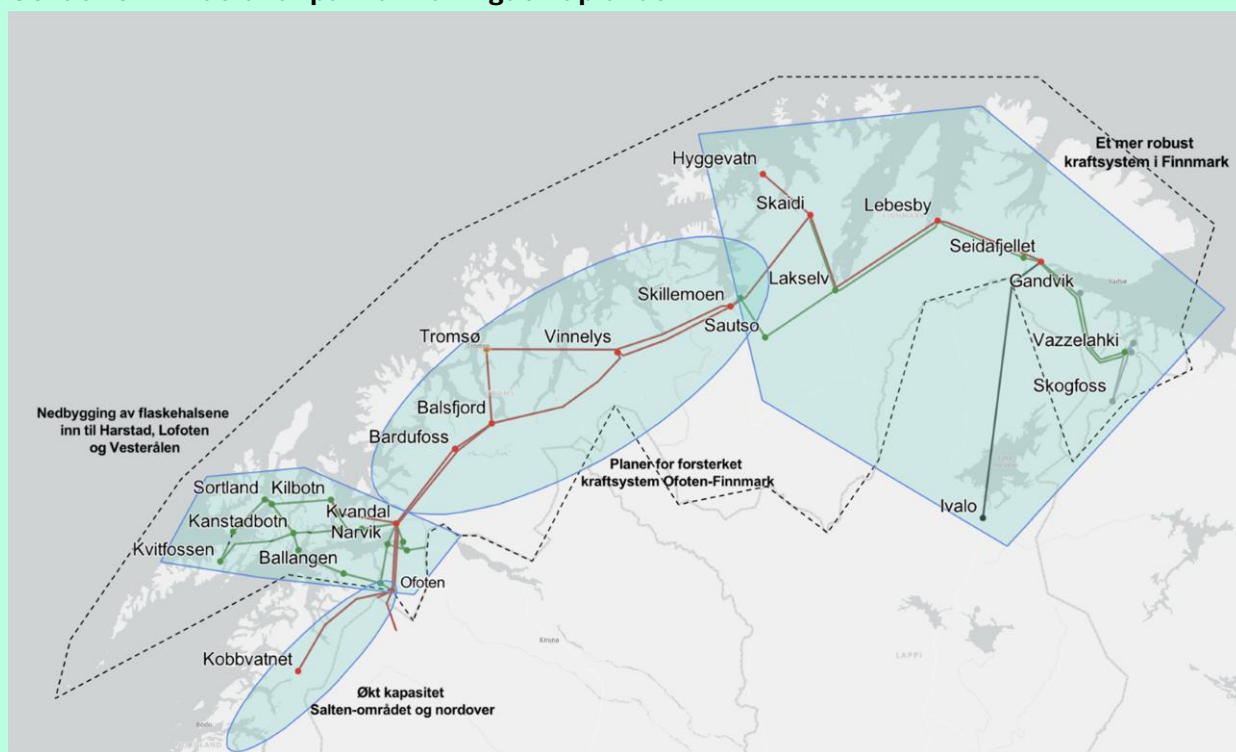
Kapasitehta odđa geavaheapmái davábealde Ofuohta (Sáltosnihtta)					
Odne		Stivrenovttadat Suoma-čanasteamis		Odđa 420 Rána-Ofuohta	
1000		+150		+6-800	
Kapasitehta odđa golaheapmái Finnmárku (Guolášsnihtta ja Nuorta-Finnmárkusnihtta)					
Odne		Stivrenovttadat Suoma-čanasteamis		420 Skáidi-Davvesiida	420 Skáidi-Davvesiida-Sáttovárri
Finnmárku	Nuorta-Finnmárku	Finnmárku		Nuorta-Finnmárku	Nuorta-Finnmárku
20-50 (6-700)	20 (140)	+150		+205 (240)	+205 (550)
Kapasitehta odđa geavaheapmái Hársttákas, Viestterállasis ja Lofuohtas (Oarjesnihtta ja olggut snihtta)					
Odne		Oanehisáiggi doaibmabijut		Kvandal-Kilbotn 420 (132-doaibma)	
Oarjesnihtta	Olggut snihtta	Olggut snihtta	Oarjesnihtta	Oarjesnihtta	Olggut snihtta
Liigegeavahus	Liigegeavahus	Oddasit ásahuvvon N-1	Oddasit ásahuvvon N-1	+90	+150

Jeavddálaš analysat dahkkojuvvojit sihkkarastin dihtii odasmahttojuvvon loguid ja buoremus vejolaš ávkkástallama fápmosystemain, oppalaččat, doaimmalaš dohkálašvuodaárvoštallamiid, KVVU:id ja konsešuvdnaohcamiid oktavuodas. Mii odasmahttit 2025:s kapasitehta nu ahte mii oažžut stivrenovttadaga Suoma-čatnaseapmái, kapasitehta gitta Finnmárkui ja viidáseappot Nuorta-Finnmárkui ja kapasitehta Lofuohtas ja Viestterállasis vejolaš suodjalančovdosiiguin ja báhtterbálvalusaid oastimiin.

Servodatlaš rationalitehta

Doaibmabijut leat juhkkon ávkepáhkaide

Govus 15 Ávkkástallanpáhkát Davvi guovlluplána

Ovttaskas prošeavttaid ávki lea dávjá čadnojuvvon eará prošeavttaide, ja fápmosystema ávki lea gitta das ahte huksejit eanet prošeavttaid. Guovlluplána leat plánejuvvon ollu prošeavttat maid ávkkástallan álggahuvvo easkka dalle go guoskevaš prošeavttat leat čadahuvvon. Vai buorebut sáhttit čilget ja árvvoštallat dáid oktavuodaid de leat juohkán prošeavttaid ávkepáhkaide. Ávkepáhkaid oasseprošeavttat sáhttet leat mánngga ceahkkis ja danne dat čadahuvvojit iešgudet áiggis.

Mihttoneahtta fállá nanu ja roahkkadit fierpmádaga ja fápmosystema mas lea lasihuvvon báikkálaš kapasitehta, nannejuvvon fievrridankapasitehta ja unniduvvon hehttehusat. Mihttoneahtta láhčá dili báikkálaš ealáhusovddideapmái, ruoná industriijii, elektrifiseremii ja odđa fápmobuvttadeapmái. Dát lea mihttoneahta ávki, mii fas lea vuodđun ássamii ja geográfalaččat leahkimii sihkkarvuodapolitiikalaččat dehálaš guovllus.

Statnett eaktudahtá ávkástallanárvvu geavaheamis eanet gánnihahttivuodul maid fitnodatdoaibma oazžu go čatná fierpmádahkii, váiliduvvon alternatiiva ávkástallama ja ávkkiid mat bohtet eará ánggírussanfáktoriin nugo geainnut dahje hámmamat. Oasit ávkástallanváikkuhusas sáhttet maiddá ollašuvvat nolla-alternatiivvas, muhto dalle maŋŋilis.

Ávkepáhka Nannoseabbo fápmosystema Finnmárkkus mielddisbuktá doaibmabijuid mat oktiibuot buoridit kapasitehta guovllus ja addá eanet váráidduhtinsihkkarvuoda. Doaibmabijut dagahit vejolažžan lasihit geavaheami ja buvttadeami guovllus, namalassii elektrifiseret industriija, álggahit ođđa fitnodagaid ja lasihit fápmobuvttadeami, ráđđehusa fápmu ja industriija-ovddideami ektui Finnmárkku várás. Energijadepartemeanta háliida ahte Norgga geopolitihkalaš sihkkarvuoda beroštumit galget leat oassin servodatekonomalaš vuodus doaibmabijuin mat lasihit neahtta- ja buvttaduskapasitehta Finnmárkkus. Ávkepáhka doaibmabijut veahkehit láchčit dilálašvuodaid ealáhusdoaimmaide ja eanet ássamii mii buorida geográfalaš leahkima ja nu nannet geopolitihkalaš sihkkarvuoda beroštumiid. Plánejuvvon temperatuvrraodasmahttimat addet buoret ávkki otnáš neahtas.

Nollamolssaeaktu mearkkaša otná dili joatkima

Min servodatekonomalaš analysain buohtastahttit mii álo áigeguovdilis doaibmabijuid nolla molssaeavttuin. Nollamolssaeaktu mielddisbuktá ahte elrávdnjedoallu bisuhuvvo seamma dásis go odne, ja mielddisbuktá dárbbášlaš ortnegisdoallama ja ođđasit investeremiid. Nollamolssaeaktu guovluplánas lea ahte otnáš dili joatkka, muhto ođđasis investeremiid oktavuodas standárdisere Statnett ođđa rusttega 420 kV gealdodásis. Nollamolssaeaktu ii siskkil eanet kapasitehta lassin dasa maid teknihkalaš ođasmahttin addá. Go mii árvoštallat neahttainvesteremiid gánnáhahttivuoda, de mii buohtastahttit dan nollamolssaeavttuin, namalassii doaimmaiguin maid mii ankke fertet čadahit vai nagodit ođđasit investeret otná rusttegiid.

Ávkepáhka Nannejuvvon fápmosystema Ofuohtas Finnmárkui láchčá dili lassi geavaheapmái ja buvttadeapmái ja hoahpuha fievrridankapasitehta buorideami Romssa ja Finnmárkku gaskka. Vuolggasadjin lea oanehis áiggí dárba ođđasit investeremiidda ja nannet neahta Romssa guvlui, maid sáhtta čoadit 420 kV-jodđasiin mii maŋŋil sáhtta šaddat oassin olles fievrridanmanahaga nannemis. Dasa lassin investerejuvvo dáláš ja ođđa stašuvnnaid láchčin dihtii dilálašvuodaid golahuslassáneapmái ja buvttadeapmái. Plánejuvvon temperatuvrra ođasmahttimat addet buoret ávkki otnáš neahtas.

Ávkepáhka Lassi kapasitehta Hárstákkas, Lofuohtas ja Viestterállasis leat neahttadoaibmabijut mat buoridit fievrridankapasitehta ja unnidit hehttehusaid guovllus. Doaibmabijut lasihit guovllu váráidduhtinsihkkarvuoda ja dahket vejolažžan energiija nuppástuhttima dáláš industriijas. Kapasitehta duppalastin linnásuolu-Suortá sirdá stuorra golahusguovddáža olggut snihtas ja addá mearkkašahtti buoret váráidduhtinsihkkarvuoda. 420 kV oktavuohka Kvandalas Kilbotnii addá buoret váráidduhtinsihkkarvuoda ja vejolašvuoda čatnat guovllu várrejuvvon geavaheami, energiija nuppástuhttima ja suodjalusdoaimmaid, ja vel ođđa buvttadeami. Temperatuvrra ođasmahttin dagaha ahte otnáš neahtta šaddá buoret ávkin.

Ávkepáhka Lassi kapasitehta Sálto-guovllu ja davás guvlui leat prošeavttat mat ovtas addet lassi fievrridan-kapasitehta Sálto-guovllus ja davás guvlui. Doaibmabijut mielddisbuktet nannosit fápmosystema. Doaibmabijut leat vuosttažettiin Helgelándda ja Sálto guovloplánas, muhto leat maiddá ávkin Davvi guovloplánii. 420 kV jodđasa duppalastin Ránas Ofuohta rádjái dagaha ahte golbma jodđasa dan sadjái go guokte, mat mannet Sálto-snihta rastá. Dát lasiha NO4-Davvi buohkanas kapasitehta sullii 1200 MW rájes 2000 MW rádjái. Doaibmabijut addet vejolašvuoda nuppástuhttit energiija ja láchčat dili eanet buvttadeapmái, mii fas dagaha ahte joda lassána davvin lulás.

Fievrridanmanahagaid nannema ávkki davvin ferte árvvoštallat dárkileappot ovdáneami ektui ja iešguđet servodat-beroštumiid vihkkeallama ektui. Dán guovllus lea sihkarvuohta ja gearggusvuohta ja sámi boazodoallu erenoamáš dehálaččat.

Mihttoneahtta ollislaš liigegolaheapmi lea 13-19 mrd. dálá árvu

Buot plánejuvvon doaibmabijuid golut ávkepáhkain leat meroštallojuvvon sullii 24-42 miljárdda ruvdnui, dahje sullii 23-31 miljárdda ruvdnui dálá árvohámis³. Plánejuvvon doaibmabijut guovluplánas leat sihke ođđasit investeremat, ovdagihtii máksojuvvon ođđasit investeremat ja ođđa čatnaseamit. Dálá árvu lea liigegolaheapmi buohtastahttojuvvon nollamolssaeavttuin, mii lea doaimmat maid mii fertet juohke háve čadahit 13-19 miljárdda ruvnno ovddas.

Neahta huksen váikkuha lundui ja dálkkádahkii

Fápmorusttegiid huksen lea eaktun dasa ahte servodat sáhtta buvttadit ja geavahit eanet elrávnji, muhto dat ieš váikkuha lundui ja dálkkádahkii lassin ekonomalaš goluide. Guovluplánas plánet mii ođasmahttit sullii 441 km jodđasa mii juogo manná dálá spáittu mielde dahje man sadjái ráhkaduvvo ođđa spáitu. Dasa lassin plánejuvvot ođđa oktavuodas mat oktiibuot dahket sullii 615 km ođđa jodđasa ođđa spáittuin. 40 mehtera guhkkosaš huksengiellusguovlu (guovlu gosa eai sáhte hukset eará struktuvrraid) dagaha ahte daid ođđa oktavuodaid areálageavaheapmi lea sullii 15 km². Jodđasiid luondduohtheademiide leat ankke unnit. Gaskamearálaččat lea 3 mástačuoggá juohke km jodđasis, ja dat dagahit fysalaš ja bistevaš negatiiva duohtademiid. Go áibmojodđasat gaikojuvvot, de váldojuvvot eret másttat. Kábelrusttegat sáhttet dagahit eanet bissovaš háviid lundui.

Areálageavaheapmi plánejuvvon stašuvnnain ja jodđasiin guovluplánas lea sullii 27 km². Buohtastahttimii geavahit dálá stašuvnnat ja jodđasat guovluplánaguovllus sullii 100 km², nappo plánejuvvon stašuvdna- ja joddasdoaimmat mearkkašit sullii 27 proseantta lassáneami. Mii árvvoštallat ahte daid plánejuvvon doaibmabijuid luoitimat guovluplánas šaddet sullii 0,42 miljon tonna CO₂e. Árvvoštallamiid vuodđun leat seamma vásihuslogut mat leat vuodđun min luoitimiid rehkettollui mii lea oassin jahkeraporteremis. Ollu neahtta buoridandárbbus lea dan birra ahte geahpedit rávdnjegeavaheddjiid CO₂-luoitimiid.

Dát lea dehálaš boazoguohtun-, meahcástan- ja luonddusuodjalanguovllut miehtá guovllu, lassin sámi kulturmuittuide main lea stuorra mánggaláganvuohta. Boazodoallu ja vuoigatvuohta doaimmahit sámi boazodoalu lea garrasit suodjaluvvon Norggas, riikkalaš lágaid ja riikkaidgaskasaš konvenšuvnnaid bokte mat galget sihkkarastit álgoálbmogiid vuoigatvuodaid. Dáid geatnegasvuodaid fertet mii vuhtiiváldit miehtá prošeaktaovddidanáigodaga. Árra searvama bokte áigu Statnett lágide rabas ovttasdoaimma áššái guoskevaš heivehemiid ja doaibmabijuid birra. Gulahallan álgá juo bajimus guovluplánain ja joatkašuvvá dassáži go konsešuvdna lea addojuvvon, detállaplána rusttetbargguide lea ráhkaduvvon ja viidasit huksenmuttus ja rusttega olles doaibmanáiggis. Vásáhusat ja dutkan čájehit ahte Statnett neahttaovddideami váikkuhusat leat eanaš čadnon rusttetáigodahkii. Dadistaga go prošeavttat ovdánit, de Statnett ja boazodoallu ovtta sáhttet geahčadit dárkileappot heivehandárbbuid ovttaskas prošeavttas.

Statnettas lea beroštupmi vuhtiiváldit areálageavaheami, hearkkes luonddu ja hearkkes šlájaid go mii plánet spáittu ja čadahit rusttetbargguide, ja mis lea proseassat maiguin dat vuhtiiváldojuvvu juohke prošeavttas. Liikká lea maid neahttaovddideapmái mearridan birasmihttomeriid. Dain deattuhuvvo ahte konseptaválljemat galget addit

³ Dálá árvvu meroštallan dahkko 4% diskonterenreanttuin.

vejolašvuoda ovdánahttit čovdosiid mat eastadit stuorra, duohtatkeahtes luondduguovlluid, riidduid árvvolaš, hearkkes luondduin ja hirkmat karbonavaljis guovlluiguin. Vuolábealde čielggadit oanehaččat dehálaš deasttaid juohke ávkepáhka plánema oktavuodas. Riidopotensiála čatnasa dálá máhttodássái - boahhtevaš kártemat dáidet čájehit eanet dehálaš surggiid go dat mat dás vuolábealde leat namuhuvvon.

Ávkepáhka Nannoseabbo fápmosystema Finnmárkkus

Finnmárkkus leat guhkes gaskkat mat váikkuhit rusttegiid sturrodahkii. Dán ávkepáhkas gusket prošeavttat boazodollui ja dat sáhttet negatiivvalaččat váikkuhit sámi kultuvrii. Leat maiddái mánnga luonddu ja biras beroštumi maid ferte vuhtiiváldit fápmorusttega huksedettiin Finnmárkkus, earret eará erenoamáš stuorra areálat duohtatkeahtes luondduin ja hárvves šlájaiguin. Muhtin sajiin sáhttet jođđasat maid leat lahka luonddureserváhta, ovdamearkka dihte Girkonjárgga ja Davvesiidda.

Ávkepáhka Nannejuvvon fápmosystema Ofuohtas Finnmárkui

Dán ávkepáhkas leat stuorra guovllut gos eai leat sisabahkkemat lundui mat gáibidit heiveheami. Eanavuodđu guovllus addá mánnga sajis vejolašvuotta gávdnat hearkkes ja áitojuvvon luonddu. Ofuohta-Finnmárku gaskka leat dehálaš guovllut mánnggalágan sámi kultuvrii ja boazodollui. Mánnga sajis lea meahccástallan hui mávssolaš.

Ávkepáhka Lassánan kapasitehta Hárstákkii, Lofuhtii ja Viestterállái

Neahttaovddideapmi dáhpáhuvvá dakkár guovlluin gos eai leat sisabahkkemat lundui, meahccástallan ja sámi boazodoalloberoštumit ja kultuvra. Dát gáibida erenoamáš heivehemiid. Leat maid suodjaluvvon luondduguovllut maidda sáhtta leat gáibideaddjin hukset. Dát lea bivnnuhis turistaguovlu, mii lea vuodđuduvvon meahccástallamiid ja eanadagaid vásiheapmái. Ássit ja mátkkosteadjit fertejit ain beassat geavahit luondduguovlluid mat leat birrasis vaikko elrávdnjefierpmádat galggašii ovdánit. Viidáset leat Lofuohtas ja Viestterállasis alla várit mat dagahit uddasa mánnga sajis, ja leat garra dálkkat rittus.

Ávkepáhka Lassi kapasitehta Saltoguovllus ja davás guvlui

Neahtta nanosmahttin mielddisbuktá guhkes jođasspáittuid (300 km), dakkár guovlluin gos stuorra oasis areálain leat suodjalanguovllut ja duohtakeahtes luondu. Gávdnajit maiddá mánnggalágan sámi kultuvrrat ja boazodoallu. Stuorra osiin guovllus leat báktešlájat mat sáhttet addit árktalaš flora ja hearkkes lundui. Buot dát bidjá láidestusaid jođasspáittuide.

Mo mii loahpalaččat leat válljen spáittuid ja huksensajiid boahtá ovdan konsešuvdnaohcamis juohke prošeavtta várás. Statnett lea implementeren doaibmabidjohierarkii ja oassin min barggus luondduin. Mii ráhkadit maiddá areálahketdoalu oassin jahkeraporteremis.

Servodatekonomalaš váikkuhusaid čoahkkáigeassu

Tabealla vuolábealde čájeha álkiduvvon čilgehusa servodatekonomalaš váikkuhusain. Muhtun deháleamos doaibma-bijut leat logahallojuvvon tabeallas. Mii váldit vuolggasaji dan jagis go prošeakta lea plánejuvvon gárvvistuvvot (BP4).

	Nannoseabbo fápmosystema Finnmárkkus	Nannejuvvon fápmosystema Ofuohta guvlui Finnmarkui	Eanet kapasitehta Hársttákii, Lofuhtii ja Viesttarállái	Eanet kapasitehta Sálto-guovllus davás guvlui
Ceahkki 1	Odđa stašuvdna 132kV: Važželeahki Odđa jođas ja stašuvdna 420kV: Skáidi- Hámmárfeasta* Temperaturođasteapmi	Odasmahttit kábela: Ruoppat Odđa stašuvdna 420kV: Vinnelys* Odđa stašuvdna 132kV: Hergot/Hearrágoahti Odđa stašuvdna 132 kV: Vollan/Gárgán Temperaturođasteapmi	Odasmahttit kábela: Suorttánuorri Odasmahttit stašuvnna: Gánasvuotna* Odasmahttit kábela: Ofuohtta Odasmahttit stašuvnna: linnásuolu Odđa jođas 132 kV: linnásuolu-Suortá Odđa stašuvdna 132kV: Lodegak* Odđa stašuvdna 132kV: Niingen Temperaturođasteapmi	
Ceahkki 2	Odđa jođas 420kV: Skáidi-Davvesiida Odđa jođas 420kV: Davvesiida-Sáttovárri Odđa stašuvdna 420kV: Sáttovári stašuvdna Stivrenovttadat: Norga- Suopma Odđa stašuvdna: Čávžu ja Áltá KrV. Temperaturođasteapmi	Odasmahttit jodđasa: Kvandal-Sildvik Odasmahttit stašuvnna: Guolášjohka Odasmahttit stašuvnna: Ivgobahta Odđa stašuvdna 420kV: Romsa Odasmahttit stašuvnna: Kvandal Temperaturođasteapmi	Odasmahttit stašuvnna: Kilbotn Odđa jođas 420kV: Kvandal-Kilbotn Odasmahttit jodđasa: Suortá-Njárga- Mealbuvda/Melbu Odasmahttit stašuvnna: Mealbuvda/Melbu Temperaturođasteapmi	
Ceahkki 3	Odasmahttit jodđasa: Áttánjohka-Leavdnja Odasmahttit jodđasa: Važželeahki - Vuonnabahta	Odđa jođas Báhccavuodna-Romsa Odasmahttit jodđasa: Sildvik-Tornehamn Jodđasiid odasmahttin Áhkánjárgga guovllus	Odasmahttit jodđasa: Kvitnes-Kilbotn	

		Temperaturođasteapmi		
Ceahkki 4	Ođasmahttit jodđasa: Čávžu - Áltá Ođasmahttit jodđasa: Leavdnja- Čávžu	Ođđa jodas 420 kV: Romsa-Skillemoen	Ođasmahttit jodđasa: linnasuolu-Kilbotn Ođasmahttit jodđasa: linnasuolu -Suorttá Ođasmahttit jodđasa: Gánasvuotna- linnasuolu	Ođđa jodas 420kV: Rána - Ofuohta
Investeren¹	19-23 mrd. NOK 9-12 mrd. NOK	10-12 mrd. NOK 3-4 mrd. NOK	5-7 mrd. NOK 1-3 mrd. NOK	Golut leat Helgelándda ja Sáltto guovlluplánas
Dálá árvu²				
Dálkkádat ja biras	256 km ođđa jodas 215 km jodas ođasmuhtto 10,5 km² arealageavaheapmi**	295 km ođđa jodas 91 km jodas ođasmuhtto 11,8 km² arealageavaheapmi **	64 km ođđa jodas 135 km jodas ođasmuhtto 2,6 km² arealageavaheapmi **	Dálkkádaga ja birrasa birra gávnnat dárkileappot Helgelándda ja Sáltto guovlluplánas
Ávki	Doaibmabijut sihkkearastet dan ahte mii bisuhit dálá lágidansihkarvuoda. Doaimmat dagahit vejolažžan lasihit geavaheami ja buvttadeami guovllus. Dahká vejolažžan elektrifiseret industriija dahje veahkeha buvttadit ođasmuvvi fámu fápmoloktema mielde.	Ávžžuhit eanet kapasitehta boahit guvlui ja dan čađa. Sihkkearastá ja buorida guovllu lágidansihkarvuoda árabut go nollamolssaeaktu.	Doaibmabijut lasihit fievrriidankapasitehta ja unnidit hehttehusaid guovlluide. Doaibmabijut buoridit guovllu lágidansihkarvuoda ja dahket vejolažžan energii ja nuppástuhtima dáláš industriijas.	Doaibmabijut addet lassi fievrriidankapasitehta gaskal Sálttu ja Davvi-guovllu ja lasihit lágidansihkar- vuoda. Lasiha čeahkkekapasitehta gitta NO4- Davvi rádjái, sullii 1200 MW rájes 2000 MW rádjái.

¹Investeremat oktiibuot (ii dálá árvu)

²Dálá árvu. Erohus plánejuvvon doaimma ja nollamolssaeavttu gaskkas

*Doaibmabijut leat ožžon konsešuvnna, leat álggahuvvon ja leat mielde sihke nollamolssaeavttus ja mihttoneahtas.

** Areálageavaheapmi ođđa oktavuodain ja stašuvnnain (ođđa ja ođasmahttojuvvon)

Eahpesihkarvuoha ja viidáset bargu

Eahpesihkarvuoha mihttoneahtas

Mihttoneahta addá midjiide vejolašvuoda ráhkadit guhkesáigge plána mas iešguđet ceahkkit leat oassin oktasaš pláanas. Seammás fertet váldit vuhtii riskkaid ja eahpesihkarvuoda. Dárbbuin leat rievdadusat ja ovdáneapmi maid ferte vuhtiiváldit dadistaga. Rusttegiid goziheami ja risikokártema vuodul árvvoštallojuvvojit ođasmahttimat ja doaibmanáiggi guhkideamit, manjit dahje áradit. Gárgedeapmi das makkár geavahanplánat rávásmuvvet johtilepmosit sáhtta váikkuhit iešguđetge doaibmabijuid leavttu ja makkár vuoru mielde dat čađahuvvojit. Doaibmabijuide maid ferte ruhtadit rusttegiid, leat maiddái gullevaččat kundariid geatnegasvuodát.

Ođasmahtton ávkeárvvoštallamat sáhttet rievdadit mihttofierpmádaga. Ovdamearkka dihtii orru dálá dilis servodatlaččat rašuvnnalaš ásahtit nannejuvvon oktavuoda Rána ja Ofuohta ja Báhcavuona ja Skáiddi gaskka. Dát attášii buot beliin nannosit fápmosystema. Čanasteamit šaddet maiddái hui guhkit, ja velá divrasat, ja fertejit mannat rašes luondduguovlluid čađa mat maiddái leat mávssolaččat sámi boazodollui.

Mihttoneahtta nanosmahttindoaimmat ovdánit dan duohken man guhká ádjána oažžut dárbbalaš konsešuvnnaid. Vásáhusat čájeht ahte ollu dain proseassain váldet guhkes áiggi, erenoamážit go prošeavttaid ávki šaddá nággovuložin ja go sierralágan servodatberoštumiid, nugo luondu ja biras, boazodoallu ja sávaldat oažžut nannejuvvon neahttakapasitehta šaddet vuostálagaid ja beroštusriiddut šaddet váldoáššin.

Mii oaidnit ahte stuorra riiddut Finnmárkku stuorra linnjáprošeavttaid oktavuodas dahká ahte ádjána oažžut sadjai buot dárbbalaš lobiid. Dat váikkuha ovdáneapmái. Eiseváldelohpádusat buktet maiddái ollu gáibádusaid heivehemiid hárrái vuhtiiváldin dihtii dehálaš servodatberoštumiid nugo luondu ja birrasa ja sámi boazodoalu. Mii leat dál ođasmahtán min prošeavttaid ovdánanplánaid guovllus vai dat govvidit realisttalaš ovdáneami dain prošeavttain mat jodihuvvojit stuorra eahpesihkarvuodain ja stuorra rievdanvárain.

Ovdáneapmi maid sorjá siskkáldas ja olgguldas ráddjehusain. Jodihanáiggit leat lassáneamin ollu komponeanttain mat galget leat mielde prošeavttain ja lea gáržžideapmi gávdnat rivttes gelbbolašvuoda ja kapasitehta plánat ja čađahit. Heiveheapmi Statnett ollislaš čoakkáldahkii sáhtta váikkuhit čađaheami ovdáneapmái.

Jagi 2025 Statnett gárvvista ođđa "Analysa fievrriidankánálain" (ATK). Dat galgá, oktan guovluplánaiguin, leat guovddáš vuodđun Statnett Systemaovddidanplánii (SUP), mii almmuhuvvo jagi 2025 loahpas. Bargu dáiguin raporttaiguin geahčada ollislašvuoda ja surggiid ovtas, mas sáhtta leat mearkkašupmi vuoruhemiide ja doaibmabijuid ovdáneapmái.

Eahpesihkarvuohta goluid ektui

Lea mearkkašahtti eahpesihkarvuohta investerengoluid ektui maid almmuhit dán pláanas. Mii leat geavahan vásihusloguid meroštallat goluid, muhto dat leat jáhkkinis dárkileappot lagasáigge prošearvtaide go guhkit áigge prošearvtaide. Danne go mii vásihit ahte golut komponeanttaide ja bargui leat lassánan mealgat manjimuš jagiid, de mii oaivildit ahte lea jáhkehahtti ahte dán pláanas leat ollislaš golut unnán árvvoštallojuvvon.

Mii leat maiddái geahččalan defineret nollamolssaeavttu, earret eará čalmmustahttin dihtii liigegolu pláanas. Mis eai leat álo seamma buorit gollomeroštallamat nollamolssaeavttuide maid ovdal leat hilgon go daid doaibmabijuide maid leat válljen. Danne lea maiddái eahpesihkarvuohta liigegoluide.

Eahpesihkarvuohta mii guoská dálkkádat- ja birasváikkuhusaide

Areálageavaheapmi maid mii meroštallat lea eahpesihkar mánnga sivaide geažil. Vuosttažettiin lea eahpesihkar man stuora stašuvnnaid mii dárbbahit hukset, erenoamážit guhkes áigái ovddasguvlui. Ja de lea teknologijja ovdánahttojuvvomin - ovdamearkka dihte gássaisolerejuvvon rusttet (GIS) gáibida ollu unnit areála go áibmoisolerejuvvon rusttet (AIS), ja GIS rusttegis dáhpáhuvvá stuorra ovdáneapmi dainna lágiin ahte geahpedit birasvahát gásaid geavaheami (SF6). Dan sadjái gáibidit GIS rusttegit mat eai gula SF6 stuorát investerengoluid. Luoitimiid oktavuodas lea maid stuorra eahpesihkarvuohta. Dán plána meroštallamat leat vuodđuduvvon dálá teknologijjai ja ávnnasčoahkkádussii (alumiidnii, stálii, betonga jna.), muhto dás maiddái dáhpáhuvvá teknologalaš ovdáneapmi, dasa lassin go Statnett aktiivvalaččat bargá geahpedit dán lágan luoitimiid. Danne mii jáhkkit ahte meroštallamat leat veaháš alladat ja vuordit ahte luoitin juohke km ja komponeanta stašuvnnas njiedjá plánaáigodagas. Dasto leat dehálaš luoitingáldut maid mii eat rehkenastte dán pláanas - ovdamearkka dihtii kábeliin, areálageavaheami rievvdadusain ja geaidnohukseimis.

Viidáset bargu

Deháleamos čuolbmačilgehusat viidáset bargui guovluplána boahhte ođasmahttima guvlui leat:

Viidáset bargu	Čilgehus
Doaibmabijut ja analysat lasihan dihtii čatnasaráji Hárstákkas, Lofuohtas ja Viestterállasis	Geavaheami analysat ja vejolaš oanehisáiggi doaibmabijut vai lea vejolaš čatnat geavaheami eavttuid mielde ja bajidit dábálaš geavaheami ráji dađistaga 1 MW rájes gitta 5:ii. Dálá doaibmabijut leat earret eará elrávnnji juohkima suodjaleapmi, báhtterbálvalusaid oastin, unnit neahtta ođasmahttimat ja gealdoreguleren.
KVU Romsa	Čađahit konseaptaválljendutkamuša ođđasit investeremii/ nannemii fierpmádagas Romssa guvlui. 420 kV čoavddus sáhtášii hoahppuhahttit fievrridanmanahagaid nannema gaskal Báhcavuona ja Álttá. Ovttasbarggus Arvain.
Fievrridanmanahagat Helgelánddas Ofuohta rádjai ođastuvvon ávkeárvvoštallan	Golut ja ávki nannemis Helgelánddas Ofuhtii. Oaidnit viidáset plánaid oktavuodas Lofuhtii ja Viestterállasii ja čađahuvvo ovttasrádiid guoskevaš regionála fitnodagaiguin.
Fierpmádaga viidáset ovddideapmi Máttá-Várjjagis	Oaidnit dan vuodul go ođđa Važželeagi-stašuvdna lea ásahuvvon ja ahte gaskariikkalaš oktavuoha Ruoššain lea heaittihuvvon ja gaikojuvvon.

Doaibmabijuid ollislaš ovdanbuktin

Tabeallat vuollelis čájehit proševttaid mat leat jođus ja deháleamos/stuorámus doaibmabijuid mat álggahuvvojit 2035 rádjái. Plánejuvvon doaibmabijuid ovdáneapmi ja duohtan dahkan sorjá mángga áššis nugo dárbbu nuppástuvvamis, skáhppomárkana kapasitehtas ja dárbblaš eiseválddiid dohkkeheamis (konsešuvnnaid). Statnett bargá čadat doaibmabijuiguin mat geahpidit jođihanáiggi proševttain.

Muddu čilge makkár dásis Statnett prošektamodeallas prošakta lea. 0 muttus identifiserejuvvojit čovdosa válljemat, 1. muttus ovdánahttojuvvo čovddus, 2. muttus lea investerenmearrádus dahkkon ja 3. muttus lea prošakta čadahuvvomin/huksemin.

Proševttat main lea konsešuvdna

Prošakta	Čilgehus	Muddu	Konsešuvdna	Vurdojuvvon geargan
vuostáiváldon				
Vinnelys	Odđa 420 kV stašuvdna	3	Addon	2025
Skáidi- Hámmárfeasta	Lasihuvvon kapasitehta	3	Addon	Ovdal 2030
Ofuohta	Odđasit investeren	3	Addon	2028
Ruoppák		3	Addon	2028
Lodegak stašuvdna	Odđa stašuvdna ovtta HLKN:in	3	Addon	2025
Gánavuotna stašuvdna	Odasmahttin	3	Addon	2026
Skáidi-Davvesiida	Lasihuvvon kapasitehta	1	2025	5-7 jagi maŋŋil konsešuvnna

Prošeavttat konsešuvnna haga

Prošeakta	Čilgehus	Muddu	Konsešuvdna vuostáiváldon	Vurdojuvvon geargan
Davvesiida-Sáttovári	Eanet kapasitehta ja lágidansihkarvuohta	1	2028-2030	4-7 jagi maŋŋil konsešuvnna
Sáttovári stašuvdna	Odđa 420 kV-stašuvdna	1	2027?	4-5 jagi maŋŋá konsešuvnna, bohtá Vuonnabađa stašuvnna sadjái
Stivrenovttadat Suomačatnagassii	Eanet kapasitehta ja lágidansihkarvuohta	0		Odđa Sáttovári stašuvdna
Važželeagi stašuvdna	Eanet kapasitehta ja lágidansihkarvuohta	1		
Navuona stašuvdna	Odđa 132 kV-stašuvdna	1		Bohtá Návuona stašuvnna sadjái
Suorttánuorri	Kábeliid ođasmahttin	0		

Prošeavttat mat plánejuvvojit álggahuvvot

Prošeakta	Čilgehus	Plánejuvvon álggaheapmi	Kommentára
Kilbotn stašuvdna	Ođasmahttin ja kapasitehta	2025	Nu mo KVVU:s lea čilgejuvvon
linnasuolu-Suorttá, jodas nr2	Eanet kapasitehta	2025-2027	Kábelgeassin álggahuvvui. Dása gullá maid hukset ođđasit sihke linnasullo ja Suorttá stašuvnna.
Niingen, HLK:ain	Ođasmahttin ja kapasitehta	2025-2030	Lea konsešuvdna
Hergot/Hearrágoahti stašuvdna	Čatnašupmi buvttadeapmái	2025-2030	
Kvandal-Sildvik	Čatnašupmi/ođasmahttin	2025-2030	
420 kV Kvandal-Kilbotn	Lassi kapasitehta	2025-2030	Huksejuvvo 420 kV ovddas, jodihuvvo 132 kV:s
Báhccavuotna stašuvdna	Ođasmahttin	2026-2030	
Suorttá – Mealbuvda/Melbu, 132 kV jodđasa ođasmahttin	Ođasmahttin	2026-2030	
Mealbuvda/Melbu stašuvdna	Ođasmahttin	2027-2030	
Kvandal stašuvdna	Ođasmahttin	2027-2030	

420 kV Bahccavuotna-Romsa	Lassi kapasitehta	2028-2033	KVU Romssa čadahuvvo vuos
420 kV stašuvdna Romsa	Lassi kapasitehta	2028-2033	KVU Romssa čadahuvvo vuos
Beardogorči, lassánan fievrrideapmi	Ođasmahttin ja lassi kapasitehta	2028-2035	Doaibmá dárbbu vuodul
Čávžu ja Álttá Kraftverk stašuvdna	Ođđa stašuvdnačovdosat	2027-2028	2-3 jagi maŋŋá konsešuvnna
Ivgobahta stašuvdna	Ođasmahttin	2026-2030	KVU Romssa čadahuvvo vuos
Guolášjoga stašuvdna	Ođasmahttin	2026-2030	Romssa čadahuvvo vuos
Vollan/Gárgán stašuvdna	Ođđa stašuvdna Arvain, geavaheapmi	2026-2030	Lea konsešuvdna
Guovžajávri – Girkonjárga	Ođasmahttin	2029-2035	
Sildvik – Tornehavn	Ođasmahttin	2029-2035	Go ođđa jođas Davvesiidii lea válmmas
Áttánjohka – Leavdnja	Ođasmahttin	2031-2025	Go Sáttovári-stašuvdna lea gárvis

Lassin bohtet maid eará ođasmahttimat ja periodalaš ortnegisdoallan. Boahhteáiggis lea dárbu sakka ođasmahttit bearráigeahččanrusttegiid, ja mii čuovvut digitála bearráigeahččanrusttegiid ođđa gáibádusaid ja standárddaid. Bearráigeahččanrusttegit ođasmahttojuvvojit vuosttažettiin juohke 20 jagi dan vuodul go vurdojuvvon doaibmanáigi nohká oktiordnejuvvon eará doaibmabijuiguin. Dát árvoštallojuvvojit lagabui ja gehččojuvvojit ovtas eará doaibmabijuiguin.

Statnett

Statnett SF

Nydalen allé 33, Oslo

PB 4904 Nydalen, 0423 Oslo

Telefovdna: 23 90 30 00

E-poasta: firmapost@statnett.no

www.statnett.no

